

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Дзе жыць маладым? У горадзе?

Хто павінен дапамагчы інвалідам?

Купіць, не выходзячы з хаты? Гэта проста...

МС

СТАР.3

СТАР.4

ЧАСОПІСУ «АЛЕСЯ» — 90!

Сёння часопіс «Алеся», які цяпер выходзіць у РВУ «Выдавецкі дом «Звязда», адзначае 90-годдзе з дня заснавання. З гэтай значнай датай калектыў рэдакцыі павіншаваў Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка. У віншаванні гаворыцца:

«Ваша выданне стала першым у Беларусі, якое адрасавалася непасрэдна жанчынам. Не будзе перабольшаннем сказаць, што «Алеся» сфарміравала некалькі пакаленняў беларусаў — энергічных, дасведчаных і неабыхавых да самага шырокага кола культурных, палітычных, маральна-этычных праблем. Сёння «Алеся» — сучаснае выданне для жанчын, якія спалучаюць працоўную дзейнасць і актыўную грамадскую пазіцыю з традыцыйнай роляй клопатлівай маці і руплівай гаспадыні. Упэўнены, што і надалей творчы калектыў рэдакцыі захавае вернасць свайму прафесійнаму абавязку, будзе друкаваць цікавыя і карысныя матэрыялы, уздымаць самыя актуальныя тэмы. Шчыра жадаю супрацоўнікам часопіса «Алеся», яго аўтарам і чытачам шчасця, здароўя, дабрабыту і плёну ў працы».

Юрый Жадобін звольнены ў запас

Прэзідэнт Беларусі вызваліў генерал-лейтэнанта Юрыя Жадобіна ад пасады міністра абароны і звольніў яго з ваеннай службы ў запас па ўзросце з правам нахэння ваеннай формы адзення і знакаў адрознення. Як паведамілі БЕЛТА ў прэс-службе кіраўніка дзяржавы, адпаведны ўказ Аляксандр Лукашэнка падпісаў 25 лістапада.

Парламенцкі дзённік

АГУЛЬНАЯ ВЫГАДА

Дзяржаўна-прыватнае партнёрства — неабходнасць і своечасовасць відавочныя

У Палаце прадстаўнікоў адбыліся парламенцкія слуханні на тэму дзяржаўна-прыватнага партнёрства. Падчас слуханняў міністр эканомікі Мікалай СНАПКОЎ паведаміў, што работа па інфраструктурным планаванні, якую распачаў беларускі ўрад, ужо на першапачатковым этапе выявіла патрэбы ў памеры \$2,5 млрд, што складае каля 3,5% ВУП. Немагчыма прафінаansaваць гэта за адзін раз за кошт бюджэту. Непажадана таксама выкарыстоўваць для такой мэты пазыковыя сродкі. У той жа час, адным з папулярных і дзейных механізмаў вырашэння праблемы з'яўляецца механізм дзяржаўна-прыватнага партнёрства.

Міністр упэўнены, што ў эпоху крызісных з'яў і зніжэння эканамічнай актыўнасці вельмі важна інвеставаць у інфраструктуру, бо яна — базіс развіцця эканомікі. Пазітыўны эффект ад развіцця інфраструктуры даказаны ў шэрагу даследаванняў Сусветнага банка, Еўрапейскай эканамічнай камісіі ААН, у адпаведнасці з якімі павелічэнне інфраструктурных актываў на 1% садзейнічае росту ВУП да 0,25% у доўгатэрміновай перспектыве. Іншымі словамі, ад узроўню развіцця інфраструктуры залежыць канкурэнтаздольнасць краіны — гэта значыць здольнасць дзяржавы і яе інстытутаў забяспечваць стабільныя тэмпы эканамічнага росту, — лічыць міністр. У гэтым выпадку дзяржаўна-прыватнае партнёрства — выйгрышнае рашэнне для ўсіх бакоў. Вынікам плённага супрацоўніцтва дзяржавы і бізнесу Мікалай Снапкоў называе павышэнне якасці і скарачэнне кошту паслуг, укараненне інавацыйных тэхналогій, якаснае задавальненне патрэб спажывацю.

Міністр акцэнтаваў увагу яшчэ на адной асаблівасці дзяржаўна-прыватнага партнёрства ў нашай краіне. — Ва ўмовах перавагі дзяржаўнага сектара выкарыстанне мадэлі дзяржаўна-прыватнага партнёрства з'яўляецца цудоўнай матчымасцю доступу для нацыянальных і замежных інвестараў да тых сектараў эканомікі, якія ў нас традыцыйна знаходзяцца пад кантролем дзяржавы. Напрыклад, да транспартнай інфраструктуры. **СТАР.2**

Перамога і Таямніца

У Горках на Магілёўшчыне аддзяленне коннага спорту ДЮСШ існуе ўжо амаль 55 гадоў. Сярод яго выпускнікоў — 12 майстроў спорту. Не страчвае актуальнасці гэтае прыгожае майстэрства і сёння: яму навучаюцца каля трыццаці юных наезнікаў. Нядаўна пасля рэканструкцыі пры школе адкрыўся конны манеж. Яго вартасці ўжо паспелі ацаніць выхаванцы школы, у тым ліку і Вікторыя Новікава са сваёй любімай Энігмай. Вікторыя — значыць «перамога», Энігма — «таямніца». Выдатны тандэм для заваявання ўзнагарод.

ЛІЧБА ДНЯ Br6 377,9 ТЫСЯЧЫ

склала намінальная залічаная сярэднямесячная працоўная плата работнікаў у кастрычніку. Яна павялічылася ў параўнанні з вераснем на 0,7 працэнта, або на Br42,6 тыс. Паводле аператыўных статыстычных даных, у кастрычніку гэтага года ў прамысловасці сярэдняя зароботная плата складала Br6 890,4 тыс., у будаўніцтве — Br8 552 тыс., на транспарце і сувязі — Br7 135,8 тыс., у сельскай і лясной гаспадарцы — Br4 390,1 тыс., у тым ліку настаўнікаў — Br5 299,6 тыс., прафесарска-выкладчыцкага складу — Br7 214,9 тыс. Зароботная плата работнікаў аховы здароўя ў кастрычніку зраўнавалася з вераснем на 0,7 працэнта, або на Br161,6 тыс., сярэдняя медыцынскага персоналу — Br5 046,3 тыс.

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 26.11.2014 г.

Долар ЗША	10790,00
Еўра	13400,00
Рас. руб.	240,50
Укр. грыўня	714,57

Фінансавы выдатнік СВОЙ «ПЛАСТЫК» ДЛЯ ІНТЭРНЭТУ І НЕ ТОЛЬКІ

Безнаўныя пляжы сур'ёзна «ўваходзяць» у наша жыццё. Дасведчаны трымальнік пластыку эканомічэ шмат часу, калі самастойна ажыццяўляе льюіную долю неабходных рэгулярных плажыжоў. Аднак далёка не ўсе ў нас выкарыстоўваюць магчымае банкаўскае карткі максімальна. Сёння мы працягваем цыкл матэрыялаў пра безнаўныя разлікі. Дапамагае нам вядомы эксперт па гэтай тэме — дырэктар нацыянальнай плацежнай сістэмы «БелКарт» Аляксандр СОТНІКАЎ.

ДЛЯ СЕЦІВА ЛЕПШ МЕЦЬ СПЕЦЫЯЛЬНУЮ КАРТКУ

Спецыяліст упэўнены, што для разлікаў у інтэрнэце выдатна падыходзяць карткі міжнародных плацежных сістэм. Што тычыцца «БелКарткі», то пакуль у інтэрнэце прымаюцца карткі, з'яўляюцца Беларусі, і толькі ў крамах, якія абслугоўваюцца гэтым банкам. Але ў хуткім часе такая паслуга стане даступнай і для кар-

так іншых банкаў. Ёсць таксама цікавая альтэрнатыва традыцыйным плацежным карткам — віртуальны «пластык» VisaVirtuon. Гэтая картка ўяўляе сабой набор рэвізітаў, і «памацаць» яе нельга. Калі апошняе для вас не крытычна (для некаторых людзей усё ж важна мець матэрыяльны прадмет), то завядзіце сабе такую. Для разлікаў у інтэрнэце ў прынцыпе патрэбна асобная картка, таму што махлярства там больш. Лепш за ўсё перад ажыццяўленнем куплі або плажыку перавесці на яе патрэбную суму з іншай карткі. Каб не стаць ахвярай фішару (фшынг — інтэрнэт-махлярства), раім проста быць пільнымі. Ніводзін банк не стане зап'яваць у вас канфідэнцыяльную інфармацыю. Бясспройрышны варыянт — патэлефанаваць у банк і спытаць, ці адпраўлялі яны вам нешта праз SMS ці на e-mail. **СТАР.4**

«ПЕРАХОДНЫ» ГАНДАЛЬ: ЧАС МЯНЯЦЬ ЗВЫЧКІ?

Бо калі будзе попыт, застанеца і прапанова

У канцы лета цяпер ужо былі кіраўнік сталічнай адміністрацыі Мікалай Ладуцкі звярнуў увагу падначаленых на стан падземных пераходаў у Мінску. Тады старшыня Мінгарвыканкама загадаў спыніць незаконны гандаль у пераходах, у першую чаргу калі станцыі метро «Каменная Горка» і «Інстытут культуры». «Звязда» тады прайшла па названых месцах і ўпэўнілася ў тым, што загад выканалі. Але найлепшая праверка — праверка часам. Таму мы зноў вяртаемся да тэмы і спускаемся ў сталічныя пераходы.

Першы пункт нашага новага аблоду — станцыя «Каменная Горка». У мінулы раз ні ў самім пераходзе, ні на паверхні не знайшоўся ніводнага незаконнага гандляра. А фасады шматлікіх падземных кіёскаў старанна адмываліся ўладальнікамі ад бруду і малюнкаў. У час другога візіту сітуацыя была аналагічна: ніводнага гандляра заўважана не было. Праўда, мясцовыя жыхары сцвярджаюць, што калі-нікалі стыхійны рынак на «Каменнай Горцы»

ўсё ж такі ўтвараецца. Верагодна, усё залежыць ад стараннасці і прыніповасці патрулёў міліцыі, якія працуюць у раёне ў пэўны дзень. Пазітыўныя змены, тым не менш, відавочныя. **СТАР.3**

ХРОНІКА АПОШНІХ ПДЗЕЙ

Фінляндія адмовілася ўступаць у НАТО

Улады Фінляндыі выказалі супраць уступлення ў Паўночнаатлантычны альянс. Па словах прэзідэнта Фінляндыі Саулі Ніністэ, у бліжэйшы час яго краіна не збіраецца ўступаць у НАТО, таму што падобны крок можа прывесці да пагаршэння адносін з Расіяй, паведамае The Washington Post. Міністр замежных спраў Фінляндыі Эркы Туаміа таксама адзначыў, што Фінляндія сёння не гатова далучыцца да НАТО, паколькі гэта ішло б насуперак меркаванню жыхароў краіны. На думку дыпламата, калі палітычны партыі і выступляюць за далучэнне да Паўночнаатлантычнага альянсу, у рамках перадавыбарных гонак яны імкнуцца гэтае пытанне не уздымаць, таму што большасць насельніцтва супраць уключэння Фінляндыі ў ваенны блок.

Францыя не хоча перадаваць Mistral Расіі

Кіраўнік МЗС Францыі Ларан Фабіус заявіў аб адсутнасці ўмоў для перадачы Францыяй Расіі першага верталётаносца Mistral. Паводле яго слоў, гэта «цалкам відавочна». «Гэта так па відавочных прычынах. Дастаткова паглядзець, што адбываецца ва Украіне», — растлумачыў Фабіус. У гэтай сітуацыі Расія будзе дзейнічаць строга па кантракце і падасць у суд, калі карабель не будзе пастаўлены. Пра гэта заявіў намеснік міністра абароны Расіі Юры Барысаў. Таксама ён падкрэсліў, што Масква мае намер выставіць Парыжу штрафныя санкцыі ў выпадку невыканання дагавора.

Большасць расіяў супраць магчымага ваеннага ўмяшання РФ у канфлікт ва Украіне

Большасць грамадзян Расіі лічыць, што пасля заканчэння перапіраў на ўсходзе Украіны адноўлена ваенная дзейнасць, і выказваюцца супраць магчымага ўмяшання Масквы ў канфлікт. Паводле вынікаў апытання, праведзенага «Левада-Цэнтрам», 55% рэспандэнтаў выказалі здагадку, што Украіну чакае новы втот супрацьстаяння паміж арміяй і сепаратыстамі. Супраць уводу расійскіх войскаў выступілі 58% расіяў. У той жа час сацыялагі высветлілі, што 23% апытаных выступаюць за ўвод на ўсход Украіны расійскіх войскаў у выпадку аднаўлення ваенных дзеянняў.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Куркума паляпшае памяць пажылых людзей

Куркума — прыправа, папулярная ў азіяцкай кухні. Жоўты колер ёй надае куркумін. У куркуме змяшчаецца ад 3% да 6% куркуміну. Даследаванні, праведзеныя раней, паказалі, што гэтая рэчыва зніжае рызыку развіцця дэменцыі, распавядае The Hindustan Times. Згодна з новым даследаваннем, праведзеным Універсітэтам Манаша, усяго аднаго грама куркумы дастаткова, каб паляпшыць памяць. У прыватнасці, куркума карысная для людзей на ранніх стадыях дыябету, звязанага з дэменцыяй. Свочасаснае ўмяшанне можа прадухіліць развіццё гэтай хваробы або паменшыць праўдальнасць яе сімптомаў. Навукоўцы ацанілі памяць удзельнікаў эксперыментаў да і пасля яды. Аказалася, куркума значна паляпшала працоўную памяць пажылых людзей. Станоўчы эффект захаваўся на працягу 6 гадзін. У кантрольнай групе паляпшэння адзначана не было.

КОРТАКА

У БДУ пачнуць рыхтаваць спецыялістаў вышэйшай кваліфікацыі па спецыяльнасці «Паразіталогія».

Расія з 10 снежня ўвядзе працэдур сканіравання папярных узорцаў усіх пальцаў рук іншаземцаў і асоб без грамадзянства пры афармленні ім віз для ўезду ў РФ або транзітнай візы для перамяшчэння праз тэрыторыю краіны.

Да канца першай дэкады снежня праезд у грамадскім транспарце падаражэ на Br500 і складе Br4,5 тыс. Талон у вадзіцеля будзе каштаваць Br5 тыс., праезд у аўтобусе экспрэс-маршрутаў — Br6 тыс.

Сталічны «Кірмаш» 26 лістапада прадаставіць пакупнікам скідку 15 працэнтаў на ўсе тавары. Вытворчасць свініны ў жывой вазе за студзень-кастрычнік 2014 года ў цэлым па краіне складала 322,8 тыс. т, або 83,5 працэнта да адпаведнага перыяду 2013 года.

Я зноў выбіраю «Звязду»

...ВЫДАННЕ, ЯКОЕ ГОДНА НЯСЕ СВАЮ НАЗВУ

Сярод чытачоў нашай газеты настаўнікаў, мусіць, шмат. Вось і я ўсё жыццё, можна сказаць, адрацавала ў школе. Але пры гэтым, выкладаючы і шчыра паважаючы рускую мову і літаратуру, ніколі не адмаўлялася ад сваіх, ад крэўных: па-за ўрокам заўсёды карысталася і карыстаюся самай любімай і самай мілагучнай у свеце роднаю мовай. Калі спазналася за беларускамоўнай «Звяздой», дакладна сказаць не магу. А вось калі зраднілася... Многія матэрыялы газеты (а тэматыка іх досыць шырокая), што называецца, чаліліся за жывое, прымушалі суперажываць, задумвацца, а часам — нават брацца за пяро. Ніколі не забудуся, як сама напісала ў рэдакцыю водгук на адну з публікацый, як убачыла свой ліст на старонцы «Звязды». І тым самым шчыра раз пераканалася: газета — неабыхавая да нашых чытацкіх думак і

перажыванняў, да нашых талентаў і заўваг. Паглядзіце, колькі сумесных праектаў, конкурсаў, рубрык... Такое ўражанне, што «Звязда» знаходзіць месца для ўсёго, што вартае ўвагі іншых. Калі ж даваць характарыстыку людзям, якія працуюць тут, то я скарысталася б словам выдатнага. Вельмі рада, калі сустракаю матэрыялы карэспандэнта па нашай вобласці Святланы Якевіч, з захапленнем чытаю мініяцюры Валянціны Доўнар і «Неасабісты суб'екты» Алены Ляўковіч, матэрыялы Ірыны Асташкевіч. Асобная падзяка — фотакарэспандэнту Анатолію Клешчуку: ад яго здымкаў заўсёды святлее душа... Іншымі словамі, багата ў нашай газетцы і вартасцяў, і заслуг. Але глаўнае, на мой погляд, у тым, што «Звязда» заўсёды жыла і жые жыццём народа, захоўвае вер-

насці і абараняе найякілішы скарб яго — матчыну мову. І таму я зноў і зноў буду выбіраць менавіта гэта выданне. А яшчэ — буду чакаць... дажджоў, бо аднойчы мне вельмі папашчасціла: у дзень беларускага пісьменства, які праходзіў у нас у Ганцавічах, я атрымала ад сваёй газеты шыкоўны падарунак — вялікі чырвоны парасон з лагатыпам «Звязда». І цяпер, шчыра кажучы, трохі шкаду, калі доўга не магу дажджоў, і я ў сваіх Хатынчых не магу пафарсіць гэтым падарункам.

Ірына РУДКОўСКАЯ, Ганцавіцкі раён.

Працягваецца падпіска на «Звязду» на I паўгоддзе 2015 года!
 Падпіска на газету можна ў любым аддзяленні паштовай сувязі; з дапамогай аплатна-даведчага тэрміналу РУП «Белпошта»; праз сістэму «Інтэрнэт-падпіска» на сайце www.belpost.by; у кіёсках «Белсаюздрука»; ў паштабёнах.

ІНТАРЭС ДА ЖЫЦЦЯ, СВАЁЙ СПРАВЕ, ЛЮДЗЕЙ...

Неад’емная якасць
сучаснага кіраўніка

Як развівае лідарскія якасці, кіраўніцкі здольнасці? Як ісці ў нагу з часам, удасканальваючы сябе як прафесіянала? Што, працуючы ў калектыве, трэба ведаць і ўлічваць у галіне псіхалогіі? Гэтыя і іншыя пытанні абмяркоўвалі ўчора на абласным адукацыйным форуме для тых, хто ўключаны ў перспектывныя кадравы рэзерв на Гродзеншчыне.

— Для развіцця грамадства трэба, каб у яго жыцці ўдзельнічалі ўсе пакаленні і была адладжана сістэма работы з маладзёжным рэзервам кадраў. Мы павінны знайсці такіх людзей, пастаянна актуалізаваць, папайняць гэты кадравы рэзерв. Паколькі іх трэба падуцьчы, як працаваць з людзьмі, як фарміраваць планы, будаваць праекты, як стаць прыкладам грамадзянскай пазіцыі... І мударасць старэйшых пакаленняў павінна быць у тым, каб знаходзіць рэзерв кадраў, акуратна, неназойліва, іншы раз нават непрыкметна дапамагаць моладзі. Бо вопыт работы з людзьмі не прасцейшы, чым з глінай, каменем ці металам, — падкрэсліў першы намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Беларусі Аляксандр Радзьюкоў, які прысутнічаў на форуме.

Гаворачы аб якасцях сучаснага кіраўніка, Аляксандр Радзьюкоў вылучыў інтарэс да жыцця, сваёй прафесіі, людзей, палітыкі, супольнасці:

— Калі ў чалавека гэты жывы, непадробны інтарэс ёсць — з яго дакладна атрымаецца кіраўнік. І, зразумела, трэба быць сапраўдным прафесіяналам у сваёй справе. Тады людзі табе давераліся і адгукнуцца на твае праекты.

— Арганізатарская работа — гэта асаблівы талент, дараваны не многім. Ёсць кіраўнікі, так бы мовіць, ад Бога, і мы іх ведаем па прозвішчах. Але тэмп часу не дазваляе чакаць, калі раптам з’явіцца лідар-самародак. Значыць, іх трэба выхоўваць і вучыць. Неабходна стварыць сістэма падрыхтоўкі і перападрыхтоўкі спецыялістаў, і ў нашай вобласці пэўная практыка ёсць, — адзначыў старшыня Гродзенскага аблвыканкама Уладзімір Краўцоў.

Абласны выканаўчы камітэт некалькі гадоў таму прыняў праграму «Кадры». На аснове сучасных сацыялагічных тэхналогій паспрабавалі зрабіць навуковы прагноз, колькі і якіх спецыялістаў спатрэбіцца ў будучыні, і вырашыць пытанне іх падрыхтоўкі. Асабліва ўвага надаецца вышэйшым і сярэднім спецыяльным навучальным установам, размешчаным на Гродзеншчыне. Там адбываецца падрыхтоўка кадраў па шэрагу спецыяльнасцяў, у якіх мае патрэбу вобласць. У прыватнасці, значна пашырыў спектр спецыяльнасцяў Гродзенскі аграрны ўніверсітэт — да ўжо традыцыйных дадалася падрыхтоўка арганомай-агароднінаводаў, ветурачоў, а таксама спецыялістаў па тэхналогіі перапрацоўкі сельскагаспадарчай прадукцыі, якія запатрабаваны на рынку працы.

Дарэчы, з мэтай развіцця лідарскія якасці моладзі на Гродзеншчыне ёсць вопыт «Школы будучага кіраўніка». Цяпер вырашылі вярнуцца да гэтай формы работы: ідзе падбор студэнтаў і неўзабаве пачнуцца заняткі.

Як вядома, на нядаўняй нарадзе кіраўнік дзяржавы асабліва ўвагу звярнуў менавіта на кадравыя праблемы ў гродзенскім рэгіёне. Ён указаў на высокую змяняльнасць кіраўнікоў у асобных галінах, недастатковы ўзровень выканаўчай дысцыпліны, адначасна, што адзінка прафесійных і асобных якасцяў кандыдатаў на вышэйшыя пасады іншых раз даецца павярхоўна. Недапушчальны факты перасаджвання кіраўнікоў, якія скампраметавалі сябе, на іншыя адказныя пасады; карупцыйныя злачынствы. «Мы сур’ёзна аналізуем выказаныя заўвагі і зробім адпаведныя высновы», — зазначыў Уладзімір Краўцоў.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Агульная выгада

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Удалым прыкладам такога партнёрства ў нашай краіне Мікалай Снапкоў назваў праект, рэалізаваны аўстрыйскай кампаніяй. Гэта сістэма электроннага збору па сплачнанні платы за праезд транспартных сродкаў. Зараз сістэма працуе на 1200 кіламетрах беларускіх дарог.

Павелічэнне інфраструктурных актываў на 1% садзейнічае росту ВУП на 0,25% у доўгатэрміновай перспектыве.

Па словах міністра, у нашай краіне ўжо не стаіць пытанне, ці быць дзяржаўна-прыватнаму партнёрству. Яго неабходнасць і своечасовасць відавочныя. Так, ужо распрацаваны праект закона аб дзяржаўна-прыватным партнёрстве, фарміруецца партфель праектаў, якія могуць сумесна рэалізаваць дзяржаўныя і прыватныя структуры, створаны і функцыянуюе цэнтр дзяржаўнага і прыватнага партнёрства, асноўнымі задачамі якога на гэтым этапе з’яўляецца правядзенне кансультацый і аказанне метадалагічнай дапамогі органам дзяржкіравання. У перспектыве цэнтр павінен стаць асноўным лакаматывам дзяржаўна-прыватнага партнёрства.

Старшыня Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі Уладзімір Андрэічанка заявіў, што значная ўмова для развіцця дзяржаўна-прыватнага партнёрства — роўнасць для дзяржаўнага і прыватнага капіталаў.

— Па сутнасці, гаворка ідзе аб выбудоўванні абноўленай сістэмы адносін дзяржавы і бізнесу, якая забяспечыць узаемае ўлічванне інтарэсаў бакоў, — сказаў спікер ніжняй палаты беларускага парламента. Ён таксама падкрэсліў, што парламентарыям варта актывізаваць сваю працу ў гэтай сферы. «Дэпутатам варта прадумаць і прапанаваць шырокі спектр матывацый для

пашыранага ўдзелу прыватнага капіталаў у сацыяльных праектах дзяржавы», — адзначыў старшыня Палаты прадстаўнікоў.

Уладзімір Андрэічанка дадаў, што да канца гэтай сесіі будзе дапрацаваны канчатковы варыянт рэкамендацый па дзяржаўна-прыватным партнёрстве, які затым парламентарыі накіруюць ва ўрад.

Віктар ВАЛЮШЫЦКІ, старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па эканамічнай палітыцы, якая, дарэчы, і ініцыявала правядзенне слуханняў, падкрэсліў, што абмеркаванне партнёрства дзяржавы і бізнесу — лагічны працяг пошуку формай прыцягнення інвестыцый у нашу краіну.

— Думаю, пасля сённяшніх слуханняў мы вызначымся наконт стратэгіі прыцягнення інвестыцый па такіх пазіцыях, як прыняцце законапраекта аб дзяржаўна-прыватным партнёрстве, фарміраванне інвестыцыйнага асяроддзя для прыцягнення інвестыцый у цэнтр і рэгіёны, пошук новых падыходаў ва ўзаемадзеянні і супрацоўніцтве паміж дзяржавай і бізнесам, — сказаў парламентарый.

Наконт таго, ці з’яўляецца мэтай законапраекта павелічэнне прыватнага сектара эканомікі, Віктар Валюшыцкі заўважыў, што такой задачы не ставіцца. Сутнасць дзяржаўна-прыватнага партнёрства заключаецца ў явядзены бізнесу, дзе аб’яднаны фінансавыя сродкі дзяржавы і прыватных арганізацый з мэтай рэалізацыі нейкіх сацыяльных, інавацыйных і інфраструктурных праектаў.

У той жа час **Кірыл РУДЫ, памочнік Прэзідэнта**, заўважыў, што прымаць закон аб дзяржаўна-прыватным партнёрстве пакуль што рана. Ён прапанаваў спачатку разабрацца, што ў нашай краіне стрымлівае дзяржаўна-прыватнае партнёрства, і зрабіць захады па развіцці супрацоўніцтва дзяржавы і бізнесу. А ўжо потым прымаць адпаведны закон на падставе практыкі, якая склалася ў краіне.

Надзея ЮШКЕВІЧ.

■ 3 гадоў

«Алеся»: мудрая і маладая

Чым жыве і што плануе старэйшы жаночы часопіс

Першапачаткова ён называўся «Работніца і сялянка» і быў створаны ў 1924 годзе. За дзесяць дзесяцігоддзяў часопіс мяняў назву, мянялася яго аблічча: выданне заўсёды было адлюстраваннем грамадскага жыцця. Ніводна значная падзея не мінала старонкаў галоўнага часопіса краіны. У часы СССР тыраж выдання склаў паўтара мільёна асобнікаў, «Работніцу і сялянку» чыталі ад Бреста да Курьы. Для некалькіх пакаленняў жанчын ён стаў даражым, сябрам і памочнікам. З кастрычніка гэтага года «Алеся» далучылася да дружнай сям’і выданняў «Выдавецкага дома «Звязда». Пра лепшыя традыцыі часопіса і яго будучыню мы гутарым з намеснікам дырэктара «Выдавецкага дома «Звязда» — галоўным рэдактарам «Алеся» Ларысай РАКОЎСКАЙ.

— **Выданне з такой слаўнай імятагадовай гісторыяй — гэта і гонар, але ж і вялікая адказнасць...**

— Сапраўды, гэта часопіс з велізарнай гісторыяй, маральным аўтарытэтам. Жыццё многіх людзей уплечены ў яго. У тым ліку і маё. Калі я паступала на факультэт журналістыкі, творчыя працы чытала камісія, у якую ўваходзіла ў тым ліку і галоўны рэдактар часопіса «Работніца і сялянка» Марыя Іосіфаўна Карпенка. Адзнак за сачыненне не ставілі, пісалі толькі — дапусціць ці не. На маім допісе рукой Карпенкі было нетрадыцыйнае: «Па-журналісцку напісана, вельмі добра!». Така адзнака мяне вельмі ўзрушыла. Таму яшчэ з тых часоў я лічу часопіс для сябе знаковым, а Марыю Іосіфаўну, якая рэдагавала яго амаль трыццаць гадоў, — сваёй «хроснай мамай» і журналісцкай мамай.

Найноўшая гісторыя была складанай не толькі для часопіса, але і для ўсяго грамадства. «Алеся», як сапраўдная беларуская жанчына, прайшла ўсе пераломныя гісторыі разам са сваімі чытачамі.

Былі і няпростыя часы. Але заўсёды знаходзіліся людзі, якія дапамагалі, якія верылі ў тое, што жаночы часопіс — глыбокі, змястоўны, карысны — краіне па-

імкнецца яе стварыць. Наша чытачка — не абязлічана адзінка. Гэта наша суайчынніца, беларуская жанчына, якая жыве актыўным насычаным жыццём. Пра гэта хочацца пісаць, і хочацца, каб тое, што мы пішам, было цікава менавіта такім жанчынам. І невыпадкава ў рэдкалегіі нашага выдання жанчыны паспяхова і грамадска актыўныя — міністр інфармацыі Лілія Ананіч, старшыня праўлення Нацбанка Надзея Ермакова, намеснік кіраўніка спраў Прэзідэнта Надзея Каткавец...

— **Якія тэмы будуць асвятляцца ў часопісе?**

— Разуменчы, што наш чытач разумны, дапытлівы, які цікавіцца ўсім, нам бы хацелася гаварыць з ім нароўні, раскажваць пра цікавыя сучаснікі, разам з ім разважаць аб жыцці, творчасці, жыццёвых каштоўнасцях. Галоўнай герайнай перамога нумара, які выйшаў пад эгідай Выдавецкага дома «Звязда», стала мастачка Зоя Літвінава. Гэта залаты фонд сучаснага беларускага мастацтва. Пра такіх асоб трэба пісаць больш і часцей. Будзем знаёміць чытача з людзьмі мастацтва, кінематографу, каб яны ведалі, што адбываецца ў гэтых сферах. Новыя рубрыкі будуць з’яўляцца на працягу года, а ў самы бліжэйшы час з’явіцца «Гісторыя адной карціны». Мне б вельмі хацелася, каб нашы чытачы, у якіх няма магчымасці актыўна наведваць музеі краіны, маглі рабіць гэта «завочна».

Але мы не адмаўляемся і ад традыцыйных прыкладных, карысных рубрык — будзем працягваць пісаць і пра рукадзельле, і пра кулінарыю, і пра ідэі агарод, публікаваць парады псіхолога.

■ Брэнд краіны

ЧАТЫРОХБАКОВЫ, ЛІТЫ, ЗАЛАТЫ

Ці проста на практыцы аднавіць слудкі пояса?

Дзяржаўная праграма «Слудкі паяса» была распачата ў 2012 годзе і разлічана да 2015 года ўключна. Такім чынам, на яе рэалізацыю засталася крыху больш за год. Што паспелі зрабіць спецыялісты за гэты час і з якімі складанасцямі сутыкнуліся?

Кансультант упраўлення ўстановаў культуры і народнай творчасці Міністэрства культуры Беларусі Іван ГАЛАБУРДА адзначаў:

— Распрацоўвалі дзяржаўную праграму па слудкіх паясах спецыялісты з добрымі ведамі, ґрунтоўным падыходам. Аднак у працэсе працы над ёй давлялося сутыкнуцца з пэўнымі праблемамі. Нагадаў, што ўнікальнасць слудкага паяса ў тым, што ў яго аснове — жакардавая тканіна, што ён чатырохбаковы або двухбаковы. Гэта значыць, калі пераварочваем паяс на іншы бок, там ужо зусім іншы малюнак і колер. Аказалася, што перадаць гэта цяпер надзвычай складана.

Іван Галабурда распавёў таксама, што ёсць спецыяльны навукова-экспертны савет, які вызначае аднёсць ўзор прадукцыі да аналагаў, ці да копіі, ці да мастацкіх стылізацый слудкіх паясоў. Гэта значыць, што не ўсе вырабленыя копіі слудкіх паясоў будуць лічыцца аналагам тых самых, што тклі ў Слудку ў XVIII стагоддзі. Такое рашэнне прымае толькі камісія.

Палярдэне было запланавана, што ў 2012 годзе будуць зроблены два паясы, у 2013 годзе — чатыры, у 2014 — таксама чатыры. Аднак у выніку нельга канстата-

ваць, што менавіта такая колькасць была выраблена: не ўсе з іх маглі быць адобраны камісіяй. Прыблізна такую ж колькасць зрабілі і на фабрыцы «Слудкі паясы».

Кандыдат мастацтвазнаўства, дацэнт, дырэктар Музея старажытнабеларускай культуры НАН Беларусі Барыс ЛАЗУКА распавёў пра тое, што даводзіцца ствараць нават узор копіі пэўнага канкрэтнага слудкага паяса, а па ім — рабіць іншыя:

— Мы пачыналі ствараць копіі тых паясоў, што знаходзяцца ў сховішчах нашых музеяў, — у тым выглядзе, у якім яны захаваліся да сённяшніх дзён. Аднак падчас працы стала відавочна, што неабходна ўсё ж рабіць паяс па ўзоры таго, які ён быў у канцы XVIII стагоддзя. — а вывешціць гэта надзвычай складана. Таму распрацоўваецца адзін эталон копіі слудкага паяса, а астатнія выконваюцца па яго ўзоры, у тым ці іншым набліжэнні да арыгінала.

Цікава, што ў арыгінальных вырабах слудкай мануфактуры на адзін паяс, даўжынёй у некалькі метраў, шло ад 50 да 200 грамаў золата. У сучасныя паясы таксама дадаюцца залатыя і срэбныя ніткі, аднак іх вага не больш за 40-50 грамаў. Улічваючы, што такі паяс атрымліваецца даволі дарагім, спецыялісты знайшлі пэўнае выйсьце, каб знізіць яго кош, пра што распавёў Барыс Лазука:

— Арыгінальныя слудкі паяс ткаўся з выкарыстаннем залатых і срэбраных нітак (у мільум ніткі былі абкручаны спецыяльным драцкім). Зараз мы набываем ніткі ўжо фабрычнай вытворчасці, у іх іншая крут-

ка, што ўплывае на якасць паяса. Аднак, улічваючы тое, што такія паясы надзвычай дарагія, мы вырашылі пайсці па іншым шляху — выкарыстання металаў, якія імітуюць каштоўныя металы (так званыя металітавыя сплаваў). Толькі спецыяліст можа адрозніць, што гэта не золата, а штучны метал. Пры гэтым цалкам захоўваецца тактыльнае адчуванне паяса, яго цяжкасць, гнуткасць і іншае. Такія копіі значна таннейшыя, і слудкавая фабрыка цяпер іх выпускае ў дадатковай колькасці.

Спецыяліст дадаў, што, нягледзячы на досыць высокую цану — рыначны кош складае ад 35 млн рублёў — знаходзіцца даволі шмат людзей, якія хочучь набыць копію слудкага паяса.

З матывамі слудкіх паясоў вырабляюцца і некаторыя тканявыя сувенирныя рэчы — закладкі, дыванкі і іншыя рэчы. Іх можна набыць на фабрыцы «Слудкі паясы».

Барыс Лазука заклікаў і іншыя прадпрыемствы, не звязаныя з ткацтвам, таксама выкарыстоўваць для сваёй прадукцыі арнаментальныя слудкіх паясоў. Дарэчы, адна італьянская фірма ўжо зрабіла керамічную плітку з выявамі, аналагічнымі тым, што былі на слудкіх паясах. Чаму б не зрабіць тое ж, напрыклад, Добрушскаму фарфараваму заводу? Або буйнейшаму ў краіне вытворцу такстыльнай прадукцыі, прадпрыемству «Магатэкс», чаму б не стварыць наршце тканіну з матывамі слудкіх паясоў?..

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ

ПАФЕСТЫВАЛІМ!

На арэнах вышэйшага ўзроўню «куецца» не толькі спартыўны імідж

Спаборніцтва Еўрапейскага юнацкага алімпійскага фестывалю 2019 года ў Мінску ўпершыню пройдуць на арэнах топ-узроўню. На 43-й Генсамблеі ЕАК, якая адбылася днямі ў Баку, усе дэлегаты гэтага форуму аднадушна аддалі свае галасы нашай сталіцы. Такім чынам, летні ЕАОАФ-2019 (палярдэне маркуецца, што ён пройдзе з 21 па 27 ліпеня) можа стаць не толькі іміджавым праектам для самога Мінска, але і для ўсёй краіны.

Як было агучана, большасць спаборніцтваў ЕАОАФ-2019 пройдуць на базе «Мінск-Арэна». У прыватнасці, тут сустрэнуцца баскетбалісты, дзюдаісты. Спаборніцтва ў дзвюх дысцыплінах веласпорту (гонка на час і групавая гонка па шашы) таксама стартуюць у раёне «Мінск-Арэна». Групавую гонку плянующа правесці на шашы Мінск — Заслаўе з прыдатным для гэтага рэльефам і магчымасцю забяспечыць беспяку.

Спаборніцтва па спартыўнай гімнастыцы плянующа праводзіць у мінскім Палацы спорту, прычым у якасці размінальнай пляцоўкі можа быць выкарыстана малая арэна палатца. Гандбольны турнір прыме Футбольны манеж. Спаборніцтва па плавальні гатовы прыняць два басейны алімпійскага ўзроўню — Палац воднага спорту і басейн Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта фізічнай культуры. Тэнісісты сустрэнуцца ў гарадскім цэнтры тэніса на вуліцы Жудро, валеібалісты — на «Чыжоўка-Арэне». Немалаважна, што спартсмены будуць працяжваць непадалёку ад месцаў правядзення спаборніцтваў — у студэнцкай вёсцы на праспекце Дзяржынскага, якая ўжо была задзейнічана як фан-вёска падчас чэмпіянату свету па хакеі сёлета і якой засталася задаволенны ўсе ўдзельнікі спартыўнага свята.

Падрыхтоўка і правядзенне спаборніцтваў такога ўзроўню, безумоўна, павінна станоўчы чынам паўплываць на імідж не толькі Мінска, але і ўсёй Беларусі. Як і падчас правядзення ндэўнага чэмпіянату свету па хакеі, да нас прыедуць шмат спартсменаў, бальшшчыкаў, якія найлепшым чынам змогуць перадаць інфармацыю пра знаходжанне ў нас, праз свае гаспадарствы і славатасці сваім сябрам, родным — з першых вуснаў. Апроч такіх доўгатэрміновых «капіталаўкладанняў», горад чаканьці і канкрэтныя фінансавыя папуляцыйні падчас правядзення спаборніцтваў — праз аплату паслуг гасцініц, грамадскага харчавання і г.д.

Сяргей СТАРЫНАЎ.

ПРАВИЛЫ ПРАВЯДЗЕННЯ РЭКЛАМНАЙ ГУЛЬНІ

«СА «ЗВЯЗДОЮ» — У НОВАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ»

I. АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

1. Рэкламная гульня пад назвай «Са «Звяздою» — у новае тэлебачанне» (далей — Гульня) праводзіцца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з гэтымі Правіламі ў тэрмін з 28 лістапада 2014 года па 31 сакавіка 2015 года ўключна з мэтай стымулявання росту падпіскі на газету «Звязда» на першы квартал і першае паўгоддзе 2015 года.

2. Арганізатар Гульні — рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда» (далей — установа), адрас: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а, УНП 100155376.

II. ПРЫЗВАВЫ ФОНД ГУЛЬНІ

3. Прызавы фонд рэкламнай гульні «Са «Звяздою» — у новае тэлебачанне» сфарміраваны за кошт маёмасці арганізатара гульні — рэдакцыйна-выдавецкай установы «Выдавецкі дом «Звязда» — і складаецца з наступных рэчаў:

№ п/п	Назва	Колькасць (шт.)	Цана за шт. з ПДВ (руб.)	Усяго з ПДВ (руб.)
1.	Тэлевізар LG 39LN548C, РФ	1	5 513 000	5 513 000
2.	Лічбавы тэлевізійны рэ-септ ВВК ТМР242HD72, РФ	7	419 000	2 933 000

Усяго прызавы фонд рэкламнай гульні «Са «Звяздою» — у новае тэлебачанне» складае 8 446 000 (восем мільянаў чатырыста сорак шэсць тысяч) беларускіх рублёў.

III. УМОВЫ УДЗЕЛУ У ГУЛЬНІ

4. Рэкламная гульня «Са «Звяздою» — у новае тэлебачанне» праводзіцца з мэтай стымулявання росту

падпіскі на газету «Звязда» на першы квартал і першае паўгоддзе 2015 года.

5. Удзельнікам Гульні можа быць любы грамадзянін Рэспублікі Беларусь, які пастаянна пражывае на яе тэрыторыі і які аформіў і аплаціў падпіску на газету «Звязда» на першы квартал і першае паўгоддзе 2015 года.

6. Падставай для ўдзелу ў Гульні з’яўляецца дасланая падпісчыкам на адрас установы ў перыяд з 28 лістапада 2014 года па 12 студзеня 2015 года выразаная з газеты або з укладшша ў газету запоўненая картка ўдзельніка — падпісчыка «Звязды», якая змяшчаецца ў газеце не менш чым раз на тыдзень у перыяд з 28 лістапада 2014 года па 10 студзеня 2015 года.

7. Азін падпісчык можа даслаць толькі адну картку ўдзельніка. Падпісчык, які даслаў больш за адну картку ўдзельніка, выключнаецца з Гульні.

8. Карткі ўдзельніка, наклееныя на паперу ці плёнку, аджеракапіраваныя або тыя, якія былі дасланы пасля 15 студзеня 2015 года па паштовым штэмпелі атрымання, да ўдзелу ў Гульні не прымаюцца.

IV. СКЛАД КАМІСІІ ПА ПРАВЯДЗЕННІ ГУЛЬНІ

9. Установа стварае камісію па правядзенні рэкламнай гульні «Са «Звяздою» — у новае тэлебачанне» (далей — Камісія) ў наступным складзе:

Крачава Наталля Ільінічна — намеснік дырэктара рэдакцыйна-выдавецкай установы «Выдавецкі дом «Звязда» — старшыня Камісіі;

Члены Камісіі:

Чычко Аксана Мікалаеўна — начальнік упраўлення распаўсюджвання друкаваных СМІ РПП «Белпошта»;

Міхайлічэнка Алена Віктараўна — загадчык аддзела падпіскі і перспектывных праектаў рэдакцыйна-выдавецкай установы «Выдавецкі дом «Звязда»;

Доўнар Валяціна Аркадзеўна — рэдактар аддзела рэдакцый газеты «Звязда» рэдакцыйна-выдавецкай установы «Выдавецкі дом «Звязда»;

Сянько Аляксандр Анатольевіч — спецыяліст I катэгорыі адміністрацыйна-гаспадарчага сектара рэдакцыйна-выдавецкай установы «Выдавецкі дом «Звязда».

10. Асобы, якія ўваходзяць у склад Камісіі, не могуць быць удзельнікамі гэтай Гульні.

V. ПАРАДАК РОЗЫГРЫШУ ПРЫЗОЎ

11. Розыгрышы прызоў ажыццяўляецца на пасяджэнні Камісіі 16 студзеня 2015 года ў 12 гадзін у памяшканні установы па адрасе: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

12. Перад пачаткам розыгрышу карткі ўдзельнікаў сартуюцца па абласцях і горадзе Мінску, змяшчаюцца ў асобныя прасторныя скрыні і старанна перамешваюцца.

13.

26 лістапада
2014 г.
№ 18 (339)

УЗРОВЕНЬ

ГОРАД, ДРУЖАЛЮБНЫ ДЗЕЦЯМ

На атрыманні прэстыжнага статусу праца не заканчваецца

У Наваполацку адбыўся выездны рэспубліканскі семінар-практыкум, арганізаваны Саветам па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання для старшынёў Саветаў дэпутатаў гарадоў, у тым ліку абласнога падначалення, па рэалізацыі мерапрыемстваў глабальнай ініцыятывы «Горад, дружалюбны дзецям». Менавіта горад нафтаперапрацоўшчыкаў стаў першым у краіне населеным пунктам, які летась атрымаў гэты статус ад ЮНІСЕФ — Дзіцячага Фонду ААН (міжнародны надзвычайны фонд дапамогі дзецям). Навапалачане падзяліліся назапашаным вопытам з калегамі па дэпутатскім корпусе.

— Наш горад падтрымаў адпаведную ініцыятыву ЮНІСЕФ, а статус «дружалюбнага дзецям» быў прысвоены летась. Але і раней пастаянна праводзілася вялікая праца, каб дзецям тут было ўтульна. Ствараліся ўмовы для іх развіцця, для цікавага баўлення часу, — расказвае Вячаслаў ДУРНОЎ, старшыня Наваполацкага гарадскога Савета дэпутатаў. Перад тым як Наваполацк атрымаў статус «Горад, дружалюбны дзецям», прадстаў-

фінасавай дапамогі. Фонд проста дапамагае мясцовай уладзе прааналізаваць тое, што зроблена. Безумоўна, прэстыжна мець адпаведны статус, але праца на гэтым не завершыцца, — працягвае старшыня.

Удзельнікі семінара таксама наведвалі тэрытарыяльны цэнтр знаходжання людзей з абмежаванымі магчымасцямі. Тут рэалізуецца цікавы праект па рабоце не толькі з непаўналетнімі інвалідамі, але і з больш старэйшымі.

нікі вышэйзгаданага фонду карпатліва прааналізавалі дзейнасць не толькі кіруючай мясцовай улады, але і ўстаноў адукацыі, аховы здароўя, грамадскіх арганізацый... Каб паставіць ацэнку ўзроўню бяспекі пражывання дзяцей, улічваліся некалькі паказчыкаў. Напрыклад, даступнасць і ўзровень медыцынскага абслугоўвання, бяспека на вуліцах і іншыя.

— Калі наваполацкая ўлада падключылася да рэалізацыі адпаведнай ініцыятывы, нам у ЮНІСЕФ даручылі падлічыць бал па спецыяльным індэксе, і высветлілася, што з магчымых 10 балаў Наваполацк «набраў» 8,3. Так, вельмі высокі паказчык. Такім чынам, мы прааналізавалі ўсё, што было зроблена. Павярце, маладому пакаленню ў горадзе ўвага надаецца не дзеля кампанейшчыны... ЮНІСЕФ не прадставіў гарадам, дружалюбным дзецям, ніякай

Іх бацькі могуць працаваць, а з дзецьмі, якія часцей за ўсё і ў дарослым узросце застаюцца абмежаванымі ў магчымасцях, займаюцца спецыялісты. Адпаведная мэтавая група складаецца ўжо з дзесяці чалавек.

Дэпутаты і члены Савета Рэспублікі Нацыянальнага савета пабыталі і на знакамітым прадпрыемстве «Нафтан», якое таксама з'яўляецца дружалюбным дзецям. (У горадзе праводзіцца нават адпаведны конкурс сярод прадпрыемстваў і арганізацый.) Працаўнікам, у якіх ёсць дзеці, згодна з калектыўным дагаворам аказваецца разнастайная дапамога. Пры «Нафтале» дзейнічае спартыўная школа.

Даведка «Звязды»: у Наваполацку з насельніцтвам каля 107 тысяч чалавек каля 28 тысяч маладых людзей (ва ўзросце да 31 года), а дзяткі — каля 13 тысяч.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ПАСЛЯ ВЫСТУПЛЕННЯ «МС»

ПРА РАМОНТ І КАМФОРТ

Яшчэ ў красавіку Аляксандр Рыбачонак, што працывае ў Міханавічах па вуліцы Савецкай, паскардзіўся ў «Мясцовае самакіраванне», што каля пад'езда пастаянна «стаіць лужына». Яна не перасыхае нават у спякоту, а зімой ператвараецца ў сапраўдны коток, што стварае пагрозу траўмавання жыхароў. Чытач сцвярджаў, што мясцовыя ўлады не робяць захадаў да выпраўлення сітуацыі.

У КУП «ЖКФ Мінскага раёна» дагледзілі: праблема сапраўды ёсць. Нам растлумачылі, што па інфармацыі дзяржаўнага прадпрыемства «Жыллёвік Міншчыны», на баланс якога знаходзіцца жылы дом № 7 па вуліцы Савецкай ў аграгарадку Міханавічы (зрушты, як і ва ўсіх аграгарадках), там адсутнічае ліўневая каналізацыя: не прадугледжана праектам. Дарога каля другога пад'езда згаданага жылга дома знаходзіцца ў добрым стане, але заасфальтавана з улікам. У выніку пры выпадзенні ападкаў утвараецца лужына. Таму пешаходная дарожка патрабуе рамонт з павелічэннем вышыні асфальтавага пакрыцця — гэта дазволіць пешаходам камфортна перамяшчацца. Рамонт планавалася выканаць у трэцім квартале сёлета. Але, як нам паведамілі ў тым жа «Жыллёвіку Міншчыны», з аб'ектных прычын ён быў часова прыпынены. І вось, нарэшце, прыёмная навіна: усе запрапанаваныя работы пешаходнай дарожкі выкананы ў поўным аб'ёме.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ.

ПРАБЛЕМЫ І РАШЭННІ

ПІЦЬ? НЕ ПІЦЬ?

Жыхары аграгарадка сцвярджаюць, што вада ў іх някакая. Улады не в усім пагаджаюцца

вобласці, «мяняць фільтры штодня няма магчымасці». Але ж купляць ваду ў бутэльках на ўсю сям'ю людзям таксама не па кішэні.

«Неаднаразава звярталіся ў Вілейскі райвыканкам, санстанцыю, Мінаблвыканкам, аднак усюды нам даюць фармальныя адпаведнасці, выслушаць і зразу мець проста не хочучь», — да такой высновы прыходзіць Зінаіда Рыхлік.

Сапраўды, жыхары аграгарадка звярталіся ў Вілейскі райвыканкам накіраваўшыся ў Вілейскі райвыканкам накіраваўшыся ў Лукаўскі карыстаюцца цэнтралізаваным водаправодам 195 чалавек з 308. Разам з тым, як лічыць дырэктар Вілейскага водаканала Аляксандр Міна, скаргі не зусім абгрунтаваны: вада не настолькі дрэнная, каб быць трывогу. У якасці доказу Аляксандр Мікалаевіч паказвае пратаколы праверкі вады.

— Іх праводзіла лабараторыя водаканала, якая мае адпаведную акрэдытацыю, — распавядае ён. Колькасць нітрытаў у вадзе складае фактычна менш за адну тысячную адзінку пры норме тры адзінкі, нітраў — менш за пяць дзясятых адзінкі пры гранічнай норме 45 адзінкаў. Хларыды — а менавіта яны перш за ўсё ўплываюць на здароўе чалавека — наогул не выяўлены. Як і каліформныя і талерантныя каліформныя бактэрыі. Інакш кажучы, вада па паказчыках бяспекі практычна ідэальная.

Праўда, яна не адпавядае стандартам па колькасці жалеза: 1,19 пры норме 1. На думку спецыяліста, прычына можа быць у мінералізаваных камяках, якія змяшчаюць жалеза. У гараі надвор'е могуць назірацца нязначныя змены па мікрабіялагічных паказчыках. «Але мы без прамаўджвання прымаем захады па выпраўленні становішча. Для гэтага ў нас ёсць усё неабходнае: свая лабараторыя, спецыялісты, абсталяванне і апаратура», — адзначае Аляксандр Мікалаевіч. — Літаральна на днях мы наведвалі домаўладанне Зінаіды Рыхлік. Але Зінаіды Пятроўны дома не засталі. Яна, як кажуць суседзі, з'яўляецца тут рэдка, бо працуе ў Мінску. Браўлі прыбы вады. Але ніякага бруду там не знайшлі. Дарэчы, падчас відэаканферэнцыі намеснік галоўнага ўрача абласнога цэнтру гігіены і эпідэміялогіі сказаў літаральна наступнае: нікімі даследаваннямі не пацверджана, што наяўнасць жалеза — нават да трох міліграмаў на літр вады — небяспечна для здароўя.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

БЕЗ СТЭРАТЫПАЎ

НЯСУМНАЯ ПРАВІНЦЫЯ

«Закон прыцягнення» маладых спецыялістаў прасты: утульны дом, цікавая праца, разнастайны вольны час

Барыс ПРАКОПЧЫК

Дзе створаны лепшыя ўмовы для маладых спецыялістаў? Ды, напэўна, не ў сельскай мясцовасці, а ў горадзе. Такой думкі прытрымліваецца большасць удзельнікаў сацыялагічнага апытання, праведзенага галоўным упраўленнем ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Гродзенскага аблвыканкама сярод выпускнікоў вышэйшых навучальных устаноў рэгіёна 2015 года. Але ці так гэта на самой справе? Многія маладыя людзі — на падставе не нейкіх стэраэтыпаў, а ўласнага вопыту — лічаць інакш.

У гэтым могуць пераканацца ўдзельнікі злёту студэнтаў ВНУ і навучэнцаў сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў выпускных курсаў, які ўжо традыцыйна праходзіць на Гродзеншчыне па ініцыятыве абласной арганізацыі рэспубліканскага грамадскага аб'яднання «Белая Русь». Сёлета іх сустралі ў Воранаўскім раёне — а за адным разам пазнаёмілі з перспектывамі працаўладкавання ў самых розных сферах (у сельскай гаспадарцы, медыцыне, адукацыі) і сістэмай дзяржаўнай падтрымкі маладых спецыялістаў на месцах.

«Як нанова нарадзіліся»

Мерапрыемства распачалося ў сярэдняй школе ў Доцішках, куды, дарэчы, у 1861 годзе прыехаў вучыць дзяцей Францішак Багушэвіч. Летась для яе ўзвалі новы будынак і так напоўнілі яго, што цяпер гэта адна з самых асншчаны школ у вобласці. Інтэрактыўныя праектары, мультымедыяныя дошкі ў кабінетах, 55 камп'ютараў, падключаных да лакальнай сеткі, спартыўная і трэнажорная залы...

Дарэчы, тымі ж трэнажорамі можна карыстацца не толькі школьнікам і настаўнікам, а ўсім мясцовым жыхарам. У тым ліку, вядома ж, і маладым спецыялістам тутэйшага СВК «Доцішкі». Некаторыя са студэнтаў Гродзенскага дзяржаўнага аграрнага ўніверсітэта, калі старшыня Генадзь КАЗЛОЎСКІ азнаёміў з гаспадаркай і ўмовамі для маладых кадраў, адразу ж зацікавіліся.

Пытанні па працаўладкаванні задавалі і студэнты Гродзенскага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта пасля знаёмства з бальніцай у гарадскім пасёлку Радунь. — Калі мы пераехалі ў гэты будынак — быццам нанова нарадзіліся. Усім хочацца ісці на работу, — паведаміла галоўны ўрач Галіна ФРАНЮК і прапанавала моладзі... запоўніць урачэбныя вакансіі.

А сапраўды, чаму б не прыехаць па размеркаванні ў Радунь? Гэтая медыцына наяднага памянша прапіску — пераехала са старых карпусоў на ўскраіне пасёлка ў двухпавярховы будынак, капітальна рэканструаваны і забяспечаны новым абсталяваннем за сродкі абласной інвестыцыйнай праграмы.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

ПАТРЭБНАЯ СПРАВА

ІМ ЗБОКУ ЎСЁ ВІДАЦЬ

Ці амаль усё... Таму магілёўскія дэпутаты імкнуцца зрабіць працу аглядных камісій больш дасканалай

Нэлі ЗІГУЛЯ

Пытанне аб аглядных камісіях інакш як бальчым не назавеш. Такія камісіі, якіх хто не ведае, клапоцяцца аб бяспечнай жыццядзейнасці грамадзян, кантралююць парадак на прыватных тэрыторыях, выяўляюць і прымаюць меры па зносу старых і пустыючых будынкаў — і ўсё гэта на грамадскіх пачатках. Час ад часу ўзнікаюць пытанні наконт колькаснага складу камісій, кампетэнтнасці яе членаў у тых ці іншых пытаннях і нават мэтазгоднасці існавання самой структуры. Навошта яны наогул, калі ёсць пэўныя службы, якія займаюцца гэтым непасрэдна, — пажарныя, міліцыя, школы, сацыяльная і санітарная службы?

— Магчыма, гэта форма працы ўжо сябе зжыла? — пацікавілася я ў старшыні абласнога Савета дэпутатаў Анатоля ІСАЧАНКІ падчас разгляду пытання народнымі абраннікамі Магілёўшчыны на выездной нарадзе-семінары ў Глускім раёне.

— Ні ў якім разе, — падкрэсліў ён. — Гэта вельмі патрэбная справа. Мы не можам пакінуць насельніцтва без увагі. І акцэнт нельга рабіць толькі на праблемах пажарнай бяспекі — трэба ставіць пытанне шырэй. Хапае людзей, якія ўяўляюць пэўную пагрозу для грамадства: зложываюць алкаголем, вядуць асацыяльны лад жыцця, не даглядаюць дзяцей і гэтак далей. Работа аглядных камісій шматбаковая. Мы збіраемся яе разглядаць больш дэтальна, дзесяць функцый дадаць, іншыя падыходы знайсці. Пакуль што ёсць, на жаль, розначытні, а трэба, каб падыходы былі аднолькавымі ў кожным раёне.

На погляд дэпутатаў, з моманту ўвядзення палажэння аб правядзенні наглядаў супрацьпажарнага стану жылых дамоў у населеных пунктах (прынята Саўмінам у 1995 годзе), шмат што змянілася. У законе гаворыцца, што для правядзення аглядаў запрашаюцца дэпутаты, прадстаўнікі пазаштатных пажарных фарміраванняў, іншага актыву мясцовага самакіравання. Але аб тым, што там павінны быць і прадстаўнікі мясцовай выканаўчай улады, — ні слова.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

УСЁ Ў ПАРАДКУ

«ПРЭМІЯЛЬНЫЯ» ДЛЯ СТАРЭЙШЫНЫ

У свой час на Віцебшчыне першымі ў краіне прыйшлі да высновы, што працу старэйшын трэба стымуляваць не толькі маральна. І такая практыка існуе ўжо каля дзесяці гадоў

Аляксандр ПУКШАНСКІ

Штогод з абласнога бюджэту ў бюджэты пярвічнага ўзроўню ўлады пералічваецца сумы на «прэміяльныя» для старэйшын. Калі ў вёсцы да 20 двароў, старэйшына атрымае 1 базавую велічыню ў месяц (сёння гэта 150 тысяч рублёў), ад 21 да 50 двароў — 1,5 базавая велічыня, ад 51 да 100 двароў — 2, больш за 100 — 2,5 базавая велічыня па выніках ацэнкі сваёй дзейнасці. Грошы, пагадзіцеся, невялікія, улічваючы нагрукі і высокую адказнасць перад землякамі. Некаторыя з'яўляюцца старэйшымі адначасова некалькіх маленькіх населеных пунктаў. Як дзейнічае «алгарытм» стымулявання ў асобна ўзятым раёне, ці спраўляюцца старэйшыны з тым, што павінны рабіць, ці карыстаюцца аўтарытэтам? Каб адказаць на гэтыя і іншыя пытанні, наш карэспандэнт адправіўся на Шумліншчыну.

Не прызначаюць, а выбіраюць

— У нашым раёне 148 старэйшын. Вядома, ім прыемна, што ўлада, няхай невялікімі выплатамі, але ж заахочвае іх за грамадскую дзейнасць. А робяць яны многае. У ліку іншага, напрыклад, сочаць за тым, каб у вёсках было светла ўвечар, каб своєчасова прывязджалі аўтакрама, аўтаклуб, бібліятэка на колах, каб не было праблем з паштовай сувяззю... Яны таксама бяруць удзел у арганізацыі закупу лішкаў сельскагаспадарчай прадукцыі. А яшчэ — працуюць у складзе камісій па пажарнай бяспецы, саветаў грамадскіх пунктаў аховы, праварадак і гэтак далей. Іх можна назваць «вэчамі, вушамі і «рупарам» вёсак», бо ведаюць пра ўсё, што адбываецца, і апэратыўна паведамляюць, калі што не так. А падчас стасункаў

з кіраўнікамі раённага ўзроўню яны адстойваюць правы і інтарэсы сваіх аднавяскоўцаў. Усе без выключэння старэйшыны вылучаюць актыўнай жывёлай пазіцыю і добрымі арганізатарскімі здольнасцямі, — расказвае Ірына НОВІКАВА, старшыня Шумлінскага райсавета.

Старэйшын нельга назваць «прызначэнцамі», бо іх выбіраюць на сходах. Калі чалавек, як той казаў, не на сваім месцы, у наступны раз людзі могуць і не аказаць давер. Ды і «зарплату» старэйшына можа не атрымаць, калі непрацаваў, калі яго аднаўскажыць скардзязца на тое, што паабяцаў, але не вырашае пытанне...

— Для ацэнкі дзейнасці старэйшын, згодна з распараджэннямі старшынь сельскіх Саветаў, створаны камісіі, пасаджэнні якіх праводзяцца кожны квартал. Але, паверце, на старэйшын скардзязца рэдка. Я нават і не ўзгадваю, калі

Старэйшына Марыя Цімафеўна Лялюга і Анатоль Мікалаевіч Ганушчанка.

такое было. Тым больш што папулярна ў сярод гэтых людзей няма. Калі нешта паабяцаў — выконвай: на вёсцы не свахаецца ад суседзяў, — кажа Ірына Новікава.

У многіх старэйшын ёсць кірункі працы, у якіх яны дабіліся вялікага поспеху, могуць падзяліцца напрацаваным вопытам. Напрыклад, з удзелам старэйшын вёскі Мікалаева Марыі Кралько наведзены парадак на могілках. Старэйшына вёскі Мішневічы Святлана Зуева актывна прапагандуе здаровы лад жыцця, займаецца прафілактыкай парушэнняў правапарадку. Ну а Марыя Лялюга пастаралася, каб яе маленькая вёска Лялюгі (з насельніцтвам каля дваццаці чалавек) была, як «з карцінкі». А яшчэ яна — майстрыха ладзіць святкі.

Сама сабе «прадзюсар»...

— Пра кожнага магу сказаць шмат добрага. З 22 старэйшын толькі 6 мужчын. Ёсць адказныя адразу за некалькі вёсак, калі яны маланаселеныя. Вядома, большасць «мэраў» — пенсіянеры, але ёсць і працоўныя, у прыватнасці, тры работнікі сферы культуры. Яны і так увесь час з людзьмі і паралельна — старэйшыны. Усе яны без выключэння — нашы надзейныя памочнікі, без іх мы маглі б нармальна працаваць, бо ў сельвыканкаме ўсяго тры спецыялісты, — гаворыць Ірына ШАЛАХАВА, старшыня Дабейскага сельскага Савета.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

НЯСУМНАЯ ПРАВІНЦЫЯ

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Умовы, у якіх абслугоўваюцца 8 тысяч 219 жыхароў пасёлка і навакольных вёсак, цяпер проста выдатныя. Тут і тэрэпеўтычнае аддзяленне на 25 ложкаў, і амбулаторны комплекс (з лабараторыяй, фізіятэрапеўтычнымі працэдурамі, стамоталогіяй, дзіцячай кансультацыяй), і харчблок, таксама аснашчаны на сучасным узроўні.

Новы бальнічна-паліклінічны комплекс у Радуні стаў першым рабочым месцам для сьветлянага **выпускніка Гродзенскага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта Аляксея ДУБЯНЦА**. А цяпер ён кіруе амбулаторыяй у аграпрадук Пагародна, якая, мяркуючы па водгуках, таксама пакідае добрае ўражанне. І не толькі, мабыць, з-за аснашчэння і знешняга выгляду, але і дзякуючы аптымістычнаму настрою Аляксея. Задаволены, кажа, і зарплатай, і бытавымі ўмовамі.

І зусім не збіраецца лічыць дні да заканчэння абавязковага тэрміну адпрацоўкі па размеркаванні. Сярэдняя зарплата ўрачоў у раёне цяпер складае 6,5 мільёна рублёў, а ёсць спецыялісты, якія зарабляюць 7–8 мільёнаў, занадчэ **галоўны ўрач Воранаўскай цэнтральнай раённай бальніцы Аляксандр АНУФРЫЕЎ**. Пры гэтым робіцца ўсё, каб яны павышалі сваю катэгорыю, бо ад гэтага залежыць памер зарплат.

Падтрымка будзе, толькі сам не спі

Жыллёвае пытанне ў сельскай мясцовасці для маладых спецыялістаў вырашаецца на Воранаўшчыне адназначна — выдзяляецца кватэра альбо дом. У чым пераканаўся, напрыклад, **загадчык амбулаторыі ў Канвельшчах Аляксандр КІРКІЦКІ** — нядаўні выпускнік Гродзенскага медуніверсітэта і, дарэчы, ураджэнец абласнога цэнтру. Цяпер ён жыве з сям'ёй у доме катэджнага тыпу, а яго зарплата за апошні месяц (абавязкі загадчыка амбулаторыі сумяшчаюцца з працай рэаніматолага ў цэнтральнай раённай бальніцы) перавысіла 10 мільёнаў рублёў.

Неабходны захады па замацаванні маладых спецыялістаў прымаюцца і ў райцэнтры, дзе з 2012 года пабудавана больш за 200 кватэр.

Меркаванне ў тэму

Вольга СІНЕЛЬНІКАВА, старшыня Пагароднскага сельвыканкама:

— На нашай тэрыторыі пражывае 2539 чалавек, і сярод іх каля тысячы — моладзь. Вельмі важна, што для маладых спецыялістаў будзе шмат жылля. З 2007 года, калі стварыўся аграпрадук, пабудавалі 32 кватэры. Дарэчы, якраз сёння ўведзены ў эксплуатацыю яшчэ адзін 8-кватэрны жылы дом — з усімі выгодамі, пад ключ. 5 трохпакаёвых кватэр размеркаваны сем'ям маладых спецыялістаў гаспадаркі, а 3 пакінулі для работнікаў сацыяльнай сферы. Магчыма, малады ўрач да нас прыедзе. У наступным годзе будзе закладзены яшчэ адзін 8-кватэрны дом. Акрамя таго, набываем жыллё, якое пустое — з яго далейшым рамонтам і рэканструкцыяй. Вось цяпер прыехала да нас ветурач — гаспадарка купіла спецыяльна для яе пустуючы дом.

ПА ТОЙ БОК ПРЫЛАЙКА ПРАТЭРМІНАВАНАЕ... СУМЛЕННЕ

Толькі за 10 месяцаў года гандлёвая інспекцыя Міністэрства гандлю склала больш за 400 пратаколаў аб адміністрацыйных правапарушэннях ў дачыненні да юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрыемстваў, якія дапусцілі рэалізацыю пратэрмінаваных тавараў.

«Павелічэнне з мінулага года максімальнага памеру штрафных санкцый да 500 базавых велічынь, безумоўна, садзейнічае зніжэнню колькасці парушэнняў у плане рэалізацыі тавараў з тэрмінам прыдатнасці, які скончыўся. Разам з тым у 60 працэнтах правераных аб'ектаў па-ранейшаму выяўляюцца падобныя факты», — адзначаў **першы намеснік міністра гандлю Артур КАРПОВІЧ**. Як паведамляе прэс-служба міністэрства, выкараненню практычэ рэалізацыі пратэрмінаваных прадуктаў пакуль не спрыяе ў патрэбнай меры і пазіцыя судовых органаў. Напрыклад, за рэалізацыю і выкарыстанне пры прыгатаванні страў пратэрмінаваных прадуктаў харчавання (алкаголь, мясныя паўфабрыкаты і іншае на суму больш за два мільёны рублёў) у рэстаране «Карчма» суд Магілёўскага раёна наклаў на прадпрыемства штраф у памеры 15 базавых велічынь (у два разы меншы за мінімальны памер). Яшчэ два прадпрыемствы судамі Ушацкага раёна і Чыгуначнага раёна г. Гомеля былі ўвогуле вызвалены ад адміністрацыйнай адказнасці за спасылак на малазначнасць парушэння. А між тым гаворка ідзе пра пратэрмінаваныя прадукты, ужыванне якіх можа нанесці шкоду здароўю спажываючых.

Сяргей РАСОЛКА.

МЯСЦОВАЕ САМАКІРАВАННЕ
 РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 15 ад 17 лютага 2009 года выдана Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнікі: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, рэдакцыяна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».
Дырэктар — галоўны рэдактар **КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч**.
Адказная за выпуск **КАРПЕНКА Н.У.**

Грамадскі савет: **ГЕРАСИМОВІЧ С.М.**, старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым самакіраванні; **АСКЕРКА Ю.В.**, адказны сакратар Савета па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання пры Саўеце Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь;

АЦЯСАЎ А.А., старшыня Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў; **НАВУМЕНКА А.В.**, старшыня Нараўлянскага раённага Савета дэпутатаў; **СУШЧАНКА М.Л.**, старшыня Глушанскага пасяковага Савета дэпутатаў Бабруйскага раёна.
Выдавец — Рэдакцыяна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»
АДРАС РЭДАКЦЫІ: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

КАНТАКТНЫ ТЭЛЕФОН: 292 44 12;
e-mail: info@zvzyazda.minsk.by
Газета адрэсавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларусь Дом Друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79.
Тыраж 19.938. **Нумар падпісаны ў 19.30** 25 лістапада 2014 года.

ІМ ЗБОКУ ЎСЁ ВІДАЦЬ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Выходзіць, што адказнасць на сябе бяруць непрафесіяналы? Пры гэтым аглядныя камісіі павінны даваць справаздачу і той жа пракуратуры, і выратавальнікам, і выканкаму. А па рабоце грамадскіх пунктаў аховы парадку — яшчэ і міліцыі. Ці не зашмат для грамадскай арганізацыі, якой з'яўляецца аглядная камісія?

— Атрымліваецца, што мы, па сутнасці, займаемся той работай, якую павінны выконваць выратавальнікі і міліцыя, — разважае **старшыня Глускага райсавета дэпутатаў Андрэй БАБРОУНІК**. — А гэта не зусім правільна. Мы згодны аказваць дапамогу, але галоўнымі выканаўцамі павінны быць усё ж прафесіяналы.

— З пункту гледжання выратавальнікі, супрацьпажарныя наглядны павінны займацца выканкамі і грамадскасцю, — салідарна з калегам **старшыня Чавускага райсавета Анатоль МАЦЮЛІН**. — Участковыя таксама спадзяюцца на аглядныя камісіі, бо не маюць вольнага часу, каб непасрэдна працаваць з насельніцтвам. Гэтыя супрацоўнікі міліцыі выконваюць шмат абавязкаў, а вольны час працы на участку часу не застаецца. Разрыў паміж участковым і насельніцтвам, на жаль, становіцца ўсё большым. Іх удзел у рабоце грамадскіх пунктаў аховы правапарадку, напэўна, адна з магчымасцяў нагадаць пра сябе. Мы нават графік работ гэтых пунктаў складаем з улікам іх занятасці.

У кожным раёне існуе свой метадавызначны прафесіяналы да работ аглядных камісій. Дарэчы, у тым жа Чавускім работа грамад-

Фота: Анатоль Клічавы

скага пункта аховы парадку не зводзіцца да банальнай працоўкі дармаедаў і п'яніц. Старшыня райсавета асабіста клопацца аб тым, каб удзел у пасаджэннях прымалі намеснік старшыні райвыканкама, пракурор, начальнік раённага аддзела міліцыі.

— Мы кожны месяц збіраемся на базе пэўнага сельсавета, — кажа **Анатоль Мацюлін**. — Робім абход домаўладанняў — у мэтах бяспекі саміх жа грамадзян — і потым вызначаем, хто і што павінен зрабіць з адказных асоб. На гэтых сходах супрацоўнікі МНС расказваюць аб супрацьпажарнай ахове, работнікі РАУС — аб прафілактыцы п'янства, газавікі папярэджваюць аб бяспечнасці пры выкарыстанні газу. Запрашаем на сустрэчы орыстаў, урачоў, настаўнікаў, камунальнікаў, святароў. Па магчымасці, прысутнічаюць кіраўнікі базавых прадпрыемстваў. Мерапрыемства праходзіць масава і, думаю, запамінаецца. Збіраецца

не адзін-два чалавекі, а каля 100. Не ўпускаем выпадку пагутарыць пра кінутыя, пустуючыя хаты. Раней у раёне практычна не працавалі па Указе № 100, а зараз зносім, што грошай больш не стала — пасля аплаты за асвятленне высюквых вуліц застаецца 2–3 мільёны рублёў на добраўпарадкаванне. Так што працуем, можна сказаць, на голым энтузіязме і пры дапамозе прадпрыемстваў.

У Клічавскім раёне знайшлі сваё выйсцё з замацаваннем спецыялістаў у аглядных камісіях. Расшэнем райвыканкама зацвердзілі інструкцыю, згодна з якой у склад такой камісіі павінен уваходзіць супрацоўнік МНС, прадстаўнік аддзела адукацыі, упраўлення па працы, занятасці і сацыяльнай абароне, аддзела ўнутраных спраў, жылкамунгаса.

— Калі ў рашэнні райвыканкама прапісаць канкрэтны склад камі-

гаспадаркі Вілейскага райвыканкама Аляксандр КОРСАК. — Калі спажываць не задавальняе якасць вады, то кожны можа вырашыць пытанне асабіста: зрабіць трубы калодзеж да 20 метраў у глыбіню. Гэтым займаюцца спецыялізаваныя фірмы. Яго кошт — у межах 11 млн рублёў з улікам помпы, ніякіх узгадненняў ці спецыяльнага дазволу не трэба. Хочаш — пампуй ваду на бытавыя патрэбы, ацаленне.

— Спраўды, варта расставіць акцэнт: што перашае, а што другаснае, — падтрымала калегу **намеснік старшыні райвыканкама Алена ЛЯХ**. — Да нас з'яўраюцца жыхары з просьбамі правесці водаправод за кошт бюджэту. Але такой магчымасці няма.

Дзяржаўныя грошы прадугледжваюцца перш за ўсё на правядзенне неабходных камунікацый у месцах масавых індывідуальных забудов, мікрараёнаў. Перш чым прадаваць участкі з аўкцыёнаў ці выдзяляць іх тым, хто мае патрэбу ў паліпавыя жыллёвых умоў, тут трэба забяспечыць

мінімальныя элементы інжынерна-транспартнай інфраструктуры: дарогі, водаправод, электрычнасць.

— Гэтыя нормы не распаўсюджваюцца на старую забудову, — удакладняе **Алена Уладзіміраўна**. — Але мы ідзем на нейкія дадатковыя меры, каб забяспечыць людзей цэнтралізавана вадою.

Як выйсце з сітуацыі Алена Лях падказала наступнае: можна ў складчыну пра-свідраць трубу калодзеж і, так бы мовіць, закальціваць яго на некалькі дамоў. Гэта не такія вялікія траты. І некаторыя людзі ідуць на гэта. Вілейскі водаканал рытуе на заказ грамадзян практрэмію дакументацыю і нават даецца раэктармію-ка па пляцях на пэўны час. Усяго ж у Вілейскім раёне 408 населеных пунктаў, і правесці ў кожны з іх цэнтральны вода-правод няма магчымасці.

«ПРЭМІЯЛЬНЫЯ» ДЛЯ СТАРЭЙШЫНЯ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Паводле яе слоў, старэйшыні ў ліку іншага вельмі добра навучыліся агітаваць людзей «скінуцца» на нешта карыснае. І вясюўцаў ужо не трэба доўга пераконваць у неабходнасці сабраць гуртам неабходную суму.

— Напрыклад, вырашылі на сходы, што трэба могілкі ў парадак прывесці — уносяць сваю долю грошамі. А мы з бюджэту таксама выдзяляем грошы. І такім фінансавым партнёрствам людзі задаволены. Тым больш што самі вырашаюць, колькі могуць сабраць: ці па 20, ці па 50 тысяч рублёў — і гэта з двара. Пагадзіцеся, у наш час не такія ўжо і вялікі ўзносы, — працягвае **Ірына Шалахава**.

Разам прыехалі ў вёску Лялюгі, дзе старэйшын **Марыя Цімафееўна** Лялюга. Акрамя яе, там жывуць яшчэ тры чалавекі з такімі прозвішчамі, але яны ёй не сваякі. Старэйшыня аказалася вельмі энергійным чалавекам. Расказала, што да выхату на пенсію працавала ў клубе.

— Культурай заадавала. Дарчы, у клубе і з будучым мужам пазнаёмілася. Ён і на гармоніку іграў, і на баяне. А я ж тады ўжо ў Віцебск перабралася, на фабрыцы «Сцяг індустрыялізацыі» працавала. Закахаліся — і зноў «вясковай» стала. Старэйшыня мяне выбрала ў 2011 годзе. Да мяне ім быў Уладзімір Іванавіч Скірман, цяпер яму 77 гадоў. Шмат добрага ён зрабіў для нас, а я, можна сказаць, проста прыняла эстафету. Ці цяжка быць старэйшынай? Ну, не кароў жа даіць (*шчыра смеецца*). — **Аўт.**) З людзьмі трэба пагаварыць, высветліць, што хвалюе, што трэба для вёскі зрабіць, можа дапамога патрэбна камусь-

ці. Мы ж — дружныя! Ну і ўказанні мясцовай улады выконваць трэба. На кантролі ў мяне стан дарогі і вулічнае асвятленне... Адзін дом без гаспадароў застаўся, дык знайшла новых, каб не пуставаў. Ён звонку адрозніваецца ад астатніх тым, што яшчэ не пафарбаваны, але ж часу няма патрышло, але купілі жыллё, — распавядае старэйшыня.

Цікава, што яна дапамагла і дакументы аформіць, каб толкі той дом не прапаў.

Адказы за Машу

— Мы святкуем не толькі Дзень вёскі ці дзяржаўныя святы, але і юбілей жыхароў. Я каго толькі з артыстаў самадзейных ні запрашала — прыязджалі і спявалі нам! І выстаўкі тут арганізуем — дароў агарода, кветак, вырабаў нашых умельцаў. Дзякую кіраўніцву ААТ «Прыазэрны свет» за тое, што зобжжа нам па сімвалічнай цане даюць, тэхніку на поле агульнага севазаварту сучаснава адраўляюць. Дарэчы, і кабыла ў нас ёсць, адна на ўсіх, — працягвае **Марыя Цімафееўна**.

Паказала тую кабылу па мянушцы Маша, якая задарма была перададзена гаспадаркай. І ёсць, аказваецца, адказны за яе. Анатоль Мікалаевіч Ганушчанка зарэгістраваны па месцы жыхарства ў Віцебску, але ў вёсцы бывае вельмі часта. Да пенсіі ён таксама працаваў на фабрыцы «Сцяг індустрыялізацыі», дзе адказваў за гаспадар-

Старэйшыні ў ліку іншага вельмі добра навучыліся агітаваць людзей «скінуцца» на нешта карыснае. І вясюўцаў ужо не трэба доўга пераконваць у неабходнасці сабраць гуртам неабходную суму.

Шумілінскі раён.

чыя справы. Мужчына прыемна здзівіў добрым веданнем гісторыі вёскі. Расказаў, што калісьці яна належала польскаму пану.

— Да 1947 года наша вёска мела назву Бісёркі. Я і свой фамільны радавод вывучыў па просьбе ўнучкі. Так, захапляюся краязнаўствам — для душы, — гаворыць **Анатоль Мікалаевіч**.

Калі нехта просіць «узьяць у арэнду» кабылу, ён падкажа, як правільна яе кармаць, калі трэба напайць... Расказаў, што

Такія, як **Анатоль Мікалаевіч**, — памагатыя старэйшын. З іх удзелам у кожнай вёсцы праводзіцца праца ў розных кірунках: па добраўпарадкаванні, выхаванні п'яніц і гультаёў... Калі ёсць праблема, «сігналізуюць» у сельвыканкам, у райсавет. Наколькі я зразумеў, такія людзі, які і старэйшыны, працуюць не для «птушачкі», тым больш не для грошай. А падзяку за сваю дзейнасць, у тым ліку і грашовую, лічаць знакам павагі, сімвалічнай ацэнкай эфектыўнасці працы.

«Аглядныя камісіі павінны даваць справаздачу і той жа пракуратуры, і выратавальнікам, і выканкаму. А па рабоце грамадскіх пунктаў аховы парадку — яшчэ і міліцыі. Ці не зашмат для грамадскай арганізацыі, якой з'яўляецца назіральная камісія?»

бота камісіяй штотыднёва аналізуюцца. Тыя парушэнні, якія былі выяўлены падчас аглядаў, кантралююцца асобна. Па кожным існуюць тэрміны выпраўлення. Калі нічога не мяняецца, прымаюцца больш дзейсныя меры. Асабліва ўвагу надаём шматдзетным сем'ям, сем'ям, дзе растуць дзеці, старым і пенсіянерам, якія жывуць асобна. Падчас абходу настойліва раім вышэйгадзаным катэгорыям насельніцтва набываць супрацьпажарныя апавяшчальнікі, і людзі праслухоўваюцца да нашых рэкамендацый.

Пры абмеркаванні гэтай тэмы ў Глускаім раёне выказваліся думкі наконт таго, што зацікавіць людзей працаваць у складзе аглядных камісій магла б матэрыяльная кампенсацыя. Чаму нехта павінен займацца грамадскай працай у свой вольны час ды яшчэ рабіць справаздачы перад рознымі службамі, не маючы пры гэтым ніякага стымулу? Былі і іншыя прапановы. Старшыня абластова Анатоль Ісачанка прапанаваў калегам вызначыцца з колам пытанняў па гэтай балачай тэме і вярнуцца да іх разгледу на наступнай сустрэчы, якую плануецца правесці ў Клічаве.

НА ЧЫМ УЧАСТКУ ПАРУШАЛЬНІКАЎ МЕНШ?

Старшыні саветаў грамадскіх пунктаў аховы правапарадку Магілёўшчыны абмяняліся вопытам.

Разам з намеснікамі гар- і райвыканкамаў яны прымалі ўдзел у семінары, які праходзіў на базе УУС Магілёўскага аблвыканкама з удзелам намесніка старшыні аблвыканкама **Валерыя Малашкі** і намесніка пракурора **Магілёўскай вобласці Алега Пімашкова**. Семінар пачаўся з павучальнага фільма пра тое, як дзяўчына **Тачына** збілася з правільнага шляху і пакалілася ўніз па нахлінай. І калі б не своечасова праведзеная з ёй работа супрацоўнікаў міліцыі і грамадскасці, напэўна, справа скончылася б дрэнна...

Але **Тачына** вярнулася да нармальнага жыцця і нават стварыла сям'ю. Спадзяецца, што хутка верне і сына, якога забралі з-за шалапутнага жыцця. Героі гэтага фільма — тыя самыя людзі, з якімі працуюць саветы грамадскіх пунктаў аховы правапарадку (СГПАА). І тое, што існуюць такія вось гісторыі з «хэпі-эндам», дазваляе лічыць гэтую дзейнасць не дарэмнай.

Удзельнікі сустрэчы падзяліліся вопытам працы з «цяжкімі» катэгорыямі насельніцтва, разгледзелі пытанні па удасканаленні работ саветаў грамадскіх пунктаў аховы правапарадку, абмяняліся звесткамі аб узаемадзеянні участковых і інспектараў па справах непаўналетніх з органамі мясцовага кіравання і самакіравання. Адзначалася, што такая праца аказвае моцнае ўздзеянне на грамадзян, прымушае іх перагледжваць сваё стаўленне да жыцця.

— На жаль, людзі, якія вядуць асацыяльна лад жыцця, ёсць у кожным населеным пункце, — канстатаваў **намеснік начальніка УУС Магілёўскага аблвыканкама, палкоўнік міліцыі Сяргей ІВАНОЎ**. — І агульна яна з грамадскасцю задача — дапамагчы ім знайсці працу, наладзіць побыт, а калі патрабуецца — аказаць уздзеянне адміністрацыйнага характару.

— Сёння праца саветаў грамадскага пункта аховы правапарадку трымаецца на органах унутраных спраў, — падкрэсліў **першы намеснік пракурора Магілёўскай вобласці, старшы саветнік юстыцыі Алег ПІМАШ-КОВА**. — Проста гутарыць з парушальнікамі грамадскага парадку ўжо мала. Упэўнены, што лепшы СГПАА не той, дзе больш грамадзян знаходзіцца «на разглядзе», а той, на тэрыторыі якога менш за ўсё парушаюць закон.

Падчас семінара адбылося ўзнагароджанне старшын трох лепшых СГПАА вобласці па выніках абласнога конкурсу УУС. Першае месца заняў грамадскі пункт № 11 Каўчэрніцкага раёна **Магілёва**, другое — пункт № 3 Першамайскага раёна **Бабруйска** і трэцяе — **Вайнянскі СГПАА Магілёўскага раёна**.

Дарчы, на тэрыторыі Магілёўскай вобласці дзейнічаюць 204 саветы грамадскіх пунктаў аховы правапарадку. З пачатку года імі праведзена больш за 2000 пасаджэнняў, на якіх разгледжана каля 3000 спраў нядобных грамадзян.

Налі СУГУЛЯ.

■ Сацыяльны клопат

ІНВАЛІДНАСЦЬ — НЕ ПРЫСУД

Спецыялісты па рэабілітацыі дапамагаюць уключыць чалавека з абмежаванымі магчымасцямі ў жыццё грамадства

Маладая 32-гадовая жанчына-кіроўца пасля ДТЗ пазбавілася абедзвюх ног... Малады і здорвы хлопец няўдала нырнуў. У выніку — пашкоджанне спінога мозга і інвалідная каляска на ўсё астатняе жыццё. У бальніцы пасля асноўнага лячэння з такімі пацыентамі, якія перанеслі сур'ёзнае захворванне або траўму, займаюцца дактары-рэабілітолагі. Потым пацыент выліваецца. Далей — інваліднасць альбо дом-інтэрнат. Няўжо чалавек усё сваё далейшае жыццё будзе толькі атрымліваць дапамогу па інваліднасці? А яго планы, мары, самарэалізацыя?

на працу (ці трэба ствараць працоўнае месца)...

— У буйных бальніцах павінны інфармаваць, падказваць, куды чалавеку звяртацца далей. Доктары гэтага не скажучы, але гэта можа зрабіць сацыяльны рэабілітолаг. Гэта дазволіць скааноміць шмат дзяржаўных грошай. Чалавек, які атрымаў патрэбную дапамогу своечасова, не інвалідзіруецца. І медыцынская дапамога, якую яму аказалі ў шпіталі, не прападае дарма, — згодна з Канстанцінам Збароўскім старшын Беларускай асацыяцыі дапамогі дзецям-інвалідам і маладым інвалідам Алена ЦІТОВА.

У наступным годзе кафедра рэабіліталогіі Дзяржаўнага інстытута кіравання і сацыяльных тэхналогій БДУ выпусціць каля 400 спецыялістаў па рэабілітацыі асобы.

Наша краіна за апошнія 15 гадоў з 12-працэнтнай выжывальнасці дзяцей, хворых на рак, дайшла да 74% выжывання. Эксперты сцвярджаюць, што мы па гэтым паказчыку ўваходзім у дзясятку лепшых краін свету. Але што адбываецца з гэтымі дзецьмі далей? А далей усе яны становяцца інвалідамі. Прычым атрымліваюць інваліднасць максімальнай ступені, на максімальных тэрмінах...

Мы вылучылі дзіця (гэта, дарэчы, каштуе дзяржаве вялікіх грошай). Дык давайце яшчэ захаваем і асобу гэтага дзіцяці! Давайце з ім працаваць далей, прапануюць спецыялісты.

У еўрапейскіх шпіталях, дарэчы, маюцца спецыялісты не толькі па медыцынскай, але і па сацыяльнай рэабілітацыі. У перыяд знаходжання пацыента ў лячэбнай установе сацыяльны рэабілітолаг абследаюць яго жыллёвыя ўмовы і рыхтуюць да вяртання дадому. Такім чынам, пацыент, вычарпаўшы ўсе магчымасці медыцынскай рэабілітацыі, аказваецца адаптаваным да бытавога жыцця.

— Калі б у чалавека былі створаны адпаведныя бытавыя ўмовы і ён, жывучы дома, мог наведваць цэнтр рэабілітацыі, ён тады б доўга не трапляў у нашы сацыяльныя ўстановы, у той жа дом-інтэрнат для састарэлых, — упэўнены намеснік начальніка аддзела Камітэта па працы, занятасці і сацабароне Мінаблвыканкама Вячаслаў **ВАРАНКОУ**. — Сацыяльны рэабілітолагі нам патрэбны як паветра. Ім знойдзецца шмат працы. Пачынаючы з аддзяленняў дзённага знаходжання пры тэрытарыяльных цэнтрах сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва (ТЦСАН), цэнтраў карэкцыйна-развіваючага навучанні і рэабілітацыі і заканчваючы домамі-інтэрнатамі і домамі-інтэрнатамі псіханеўралогічнага тыпу.

У нашых ТЦСАН маюцца сапрабінкі — і гэта добра, але яны аказваюць толькі бытавыя паслугі дома. А сацыяльны рэабілітолаг ці, па-іншаму, спецыяліст па рэабілітацыі асобы — гэта чалавек, які звязвае інваліда з грамадствам. У ідэале сацыяльны рэабілітолаг становіцца сувязным звяном паміж чалавекам з фізічнымі абмежаваннямі і доктарам, навучнай установай, патэнцыйным працадаўцам.

ЦІ З'ЯВЯЦЦА САЦЫЯЛЬНЫЯ РЭАБІЛІТОЛАГІ ў БЕЛАРУСКІХ УСТАНОВАХ?

У наступным годзе кафедра рэабіліталогіі Дзяржаўнага інстытута кіравання і сацыяльных тэхналогій БДУ выпусціць каля 400 спецыялістаў па рэабілітацыі асобы. «Гэта будзе ўніфікаваны спецыяліст, які ў далейшым зможуч атрымаць спецыялізацыю. Падчас вучобы нашы студэнты спецыялізуюцца па асноўных медыцынах, псіхалогіі, юрыспрудэнцыі, архітэктурна-асяроддзевы дызайн, — гаворыць загадчык кафедры Канстанцін Збароўскі. — Яны павінны быць запатрабаваны на базе лячэбна-прафілактычных устаноў, сацыяльных устаноў (і стацыянарных, і амбулаторных), ТЦСАН.

Але калі яны з'явіцца ў штатах беларускіх устаноў? — Цяпер праходзіць экспертызу новай Дзяржаўнай праграмы па прафілактыцы інваліднасці на 2016-2020 гады, і магчыма,

што там будзе разгледжана гэтае пытанне, — кажа намеснік дырэктара па навуковай рабоце РНПЦ медыцынскай экспертызы і рэабілітацыі Ларыса **КАЗАК**. — Ён уключаны па ініцыятыве грамадскіх аб'яднанняў інвалідаў.

На сённяшні дзень добра зарэкамендавала сябе такая форма сацыяльнай рэабілітацыі, як клубны дом, дзе людзі з псіхічнымі захворваннямі атрымліваюць неабходную падтрымку і магчымасць незалежна жыць у грамадстве. У Мінску ўжо існуюць два такія клубныя дамы («Звязда» ўжо пісала пра адзін з іх). Спецыялісты сцвярджаюць, што, як правіла, у наведвальнікаў такіх клубных дамоў адзначаецца зніжэнне неабходнасці ў шпіталізацыі да 40%, а таксама ў лекавых сродках; памяншаецца колькасць рэцывідаў.

Акрамя таго, цяпер у нашых дамах-інтэрнатах псіханеўралогічнага профілю знаходзіцца вялікая колькасць людзей, якія маглі б жыць і самастойна, але пад наглядам. Праблему можа вырашыць такая форма сацыяльнай рэабілітацыі, як дамы суправаджальнага пражывання. Іх стнасць у тым, што маладым інвалідам даецца жылёвое памяшканне, дзе яны самастойна жывуць, вядуць хатнюю гаспадарку, гатуюць ежу, прыбіраюць, робяць пакупкі — вырашаюць усё неабходнае сацыяльна-бытавыя пытанні. А сацыяльныя работнікі і медыкі аказваюць ім неабходную сацыяльна-педагагічную, рэабілітацыйную, бытавую дапамогу. І такія дамы ў нас ужо пачынаюць з'яўляцца.

■ Супраць залежнасці

КАБ НЕ ЦЯГНУЛА ДА ЧАРКІ...

У апошнія два гады ўзровень спажывання алкаголю пачаў зніжацца, але...

Беларусь дасягнула свайго піку ў 2011-м, калі на душу насельніцтва прыпадала звыш 13 л абсалютнага алкаголю. Леташні паказчык — звыш 11 л. Гэта ўсё роўна больш за ўстаноўлены Сусветнай арганізацыяй аховы здароўя (СААЗ) крытычны для здароўя нацыі ўзровень спажывання алкаголю — 8 л. Мы стабільна ўваходзім у першую дзясятку краін свету, якія маюць, мякка кажучы, пэўныя праблемы з алкаголем. Можна быць, леташнія 11 л перасунуць нас на больш нізкія пазіцыі, але ўсё роўна заспакойвацца пакуль не выпадае. Праўда, і адчайвацца...

лю, і ў першую чаргу работа будзе весціся ў гэтых горах. Калі хопіць сіл і сродкаў, трэнінгі будуць праводзіцца і з астатнімі школьнікамі, а яшчэ — з настаўнікамі і бацькамі.

Падлічана, што ўсе віды страт, звязаных са з'яўненнем алкаголем, у 2-3 разы перавышаюць даходы ад рэалізацыі алкаголю.

НЕ АДНЫ ў ЛІДАРАХ

— Па выніках не толькі афіцыйных лічбў продажу алкаголю, але і незарэгістраваных у 2008—2010 гг. СААЗ прызнала за Беларусь адно з першых месцаў: на душу насельніцтва, старэйшага за 15 гадоў, прыпадала 17,5 л абсалютнага алкаголю! Аднак блізкія лічбы былі і ў іншых еўрапейскіх краінах... Нельга гаварыць аб тым, што Расія, Беларусь і Украіна з'яўляюцца самімі пітушчымі краінамі ў свеце. Францыя, Іспанія, Чэхія, Харватыя таксама маюць вельмі высокі ўзровень спажывання алкаголю — 12-13 л на душу насельніцтва. Таму сёння мы кажам, што Беларусь знаходзіцца ў першай «дваццаты». Праблемнымі рэгіёнамі становяцца зараз Афрыка і Паўднёва-Усходняя Азія. «Самымі цвярозымі» застаюцца ісламскія дзяржавы.

МОЛАДЗЬ ПАДЦЯГВАЕЦЦА

— Нядаўняе апытанне моладзі паказала, што першае і больш-менш рэгулярнае ўжыванне алкагольных напой «перамашчалася» з 16-17 гадоў да 14-15. Даволі актыўна на тэрыторыі краіны дзейнуюць большасць распандэнтаў разумеюць негатыўна наступствы, аднак тых, хто абсалютна не ўжывае алкаголь, толькі 30%. Прылічым да здаровага ладу жыцця лічачы сябе 32% юнакоў і 25% дзяўчат. Наша моладзь звычайна аддае перавагу піву, на другім месцы — моцнаградусным напой і на трэцім — віно. Як правіла, размова ідзе аб ужыванні дома і ў гасцях.

Нельга гаварыць аб тым, што Расія, Беларусь і Украіна з'яўляюцца самімі пітушчымі краінамі ў свеце. Францыя, Іспанія, Чэхія, Харватыя таксама маюць вельмі высокі ўзровень спажывання алкаголю — 12-13 л на душу насельніцтва.

ІНШЫМІ МЕТАДАМІ

— У наступным годзе будзем распрацоўваць праграму комплекснай прафілактыкі алкагалізму сродд моладзі. Патрэбны новыя метады ўздзеяння, якія будуць эфектыўна мяняць стаўленне да алкаголю. Мяркуем укараняць трэнінгавую работу ў старэйшых класах агульнаадукацыйных школ. Хутчэй за ўсё, спачатку выравім групы рызыкі, псіхалагічныя схільнасці да ўжывання алкаго-

п'яным можна сесці за руль, а элементарнае ўлічванне аграхаў вылічальных прыбораў. Вельмі добра, што на прадпрыемствах з'явілася магчымасць агляду на прафмет ап'янення не толькі з раніцы, але ў любы працоўны час. Што да павышэння ўзросту, з якога можна набыць алкаголь, — да 21 года, то спецыялісты цалкам «за», аднак пачынаць даваць, відаць, са змен у Грамадзянскім кодэксе.

Святлана **БАРЫСЕНКА**

ТОЛЬКІ ЛІЧБЫ

Летась. Прададзена 10 мільярд (дэкалітраў) алкагольных напой (88% да 2012 года). Продаж гарэлкі і лікёрагарэлачных вырабаў знізіўся на 21%, пладоўных він — на 4%.

У выніку рэалізацыі адпаведнай дзяржпраграмы зменшылася...

...колькасць увапярэшанай і элічывасці, учыненых у стане алкагольнага ап'янення;

...колькасць дарожна-транспартных здарэнняў, учыненых у стане алкагольнага ап'янення;

...колькасць нашчасных выпадкаў на вытворчасці па прычыне знаходжання работнікаў у стане алкагольнага ап'янення;

...колькасць смерцў ад выпадковага атручэння алкаголем;

...колькасць асоб, якія перанеслі алкагольныя псіхозы;

...колькасць асоб з хранічным алкагалізмам;

...колькасць непаўналетніх, якія ўжываюць алкаголь са шкоднымі наступствамі.

Сёлета. Стаўкі акцызаў у першым паўгоддзі выраслі ў параўнанні са стаўкамі 2013 года на 14-36%, а ў другім паўгоддзі яны павялічаны яшчэ на 5-29%.

Пашыраны пералік месцаў, дзе

забаронены розныя гандаль алкагольнымі напамі. Забаронена аказанне паслуг па дастаўцы алкаголю фізічным асобам. Аблвыканкамы і Мінскі гарвыканкам атрымалі права абмяжоўваць час продажу алкагольных напой у дні правядзення выгускных вечароў ва ўстановах адукацыі, мерапрыемстваў па прапагандзе здаровага ладу жыцця, прафілактыцы п'янства.

Колькасць хворых на алкагалізм зменшылася на 1,5%.

Колькасць хворых з алкагольнымі псіхозамі зменшылася на 9%.

Колькасць непаўналетніх на дыспансерным уліку, павялічылася на 82%.

Захваральнасць сярэд жанчын знізілася на 1,3%.

Колькасць асоб, якія паступілі ў прыёмныя пачкі саматычных бальніц у стане алкагольнага ап'янення зменшылася на 4%.

Смяротнасць ад выпадковага атручэння алкаголем зменшылася на 13%.

Колькасць злачынстваў, учыненых у стане алкагольнага ап'янення, зменшылася на 7%.

Колькасць пацыентаў з алкагалізмам, ізаляваных у ЛПП, вырасла на 13%.

ДАПАМОГА ЗАПОЙНЫМ

Урач псіхіятр-наркалаг не толькі выяўляе групы рызыкі па алкаголі (дарослых і падлеткаў, у якіх залежнасць яшчэ не сфарміравалася, але ёсць усё перадумовы). Яго задача — лячыць, прафілактыка зрыўваў і падтрыманне цыврозасці.

Паводле слоў загадчыка наркалагічнага дыспансернага аддзялення **Мінскага абласнога клінічнага цэнтру «Псіхіятрыя — Наркалогія» Аксаны РОДЗЬКІНАЙ**, лячэнне алкагалізму ўключае некалькі этапаў.

Першы — медыкаментозны. З дапамогай прэпараты пацыента выводзяць з сістэматычнага ўжывання, алкагольнага запою, які можа быць ад некалькіх дзён да некалькіх гадоў. Гэта неабходна для таго, каб папярэдзіць такія ускладненні, як алкагольны сатаргі і алкагольны псіхоз («белая гарачка»). Спецыяльныя прэпараты для купіравання такіх станаў могуць прызначацца ў дзённых стацыянарных наркадыспансераў, РНПЦ псіхічнага здароўя, паліклініках.

Другі — працяг цыврозасці, прафілактыка рэцывідаў. Прымяненне кадыравання і падшыўкі. Урачы-псіхатэрапеўты, псіхалагі, якія працуюць у стацыянарах, дапамагаюць пацыенту ўсталяваць сваю залежнасць ад захворвання, навучыць жыць цывроза, спраўляюцца са стрэсамі і трываю без алкаголю, атрымліваюць задавальненне ад жыцця. Праграма такой рэабілітацыі ў цэнтры «Псіхіятрыя — Наркалогія» разлічана на 29 календарных дзён. Можна атрымаць тут і індывідуальную псіхалагічную дапамогу. Ёсць сямейнае консультаванне для сваякоў хворага, працуюць групы для сузалежных.

Трэці — працяглая псіхатэрапеўтычная работа. У складзе, напрыклад, груп ананічных алкаголікаў.

«ПЕРАХОДНЫ» ГАНДАЛЬ: ЧАС МЯНЯЦ ЗВЫЧКІ?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Напэўна, самым паказальным у сэнсе нелегальнага гандлю заўжды быў выхад са станцыі метро «Кунцаўшчына». Варта было толькі падняцца па прыступках у бок «Заходняга» рынку, як цёплыя акружалі скрынкі, чамаданы і сумкі прадпрыемальных гандляроў. Вясоў і летам пааблал дарожкі, што вядзе да «Заходняга», праходзіў сезон садавіны і гародніны, восенню — закатак, зімой — вяязных шкарпэтэк і іншых цёплых рэчаў. І гэта пры тым, што да самога рынку рукой падаць — не больш за 100 метраў! Дзе, як мы высветлілі, атрымлівае бясплатнага месца для законнага гандлю займае літаральна 5 хвілін. Значыць, справа не ў цэнтралізаванасці — проста жаданне заняць самае бойкае месца перамагае ўсе забароны і меры?

Спыняюся, каб пагаварыць з гандлярай, але зрабіць гэта цяжка: натоўп з метро напірае, раз-пораз людзі штурхаюць у спіну. І дзе тая зручнасць? Акрамя таго, у паўзмку да тавару асабліва не прыгледзеся.

Да гонару мясцовых улад, здавалася б, вечны рынак быў ліквідаваны і тут. Апошнімі днямі давалася пабываць у пераходзе двойчы: ніводнага гандляра там не было.

— Не тое, каб я была засмучана іх адсутнасцю, — дзеліцца меркаваннем мясцовае жыхарка Лізавета. — Калі шчыра, то пару разоў звалася на работнікаў гэткага «прыдарожнага сэрвісу». Калі ты з цэлым натоўпам людзей, якія выйшлі з аўтобуса, спяшаюцца на вучобу па вузкай дарожцы, а вольную прастору займаюць яшчэ і п'янушчы са шкарпэткамі, то ўнікае пытанне: «Чаму нельга было стаць у іншым месцы?» Але калі харчовы рад заканчваецца, і то думкі гэтыя знікаюць. У цэлым, мне ўсё роўна. Каля метро я набыла толькі краскі. Букецікі палыхае кветка, зробленыя часам з большым густам, чым у фларыстычных салонах, і дарыць, і атрымліваць вельмі прыемна. Што да ежы, то прадукты з крамы вылікаюць у мяне больш даверу ў плане гігіены. Не зусім разумю людзей, якія купляюць калі метро, напрыклад, кансерваваныя грыбы. Можна атруціцца закатак уласнага прыгатавання, а тут усё зроблена чужымі рукамі, незразумельна чынным. Потым жа і прадв'яць прэтэнзіі не будзе каму. Мне шчыра шкада пенсіянераў, бо яна, што часцей за ўсё займаюцца яны гэтым «бізнесам» з-за недахопу грошай.

Што ж, барацьбу гарадскіх улад з незаконным гандлем у спальных раёнах сталіцы можна лічыць адносна паспяховай. Зусім іншая сітуацыя складаецца ў цэнтры горада, і месцаў, па якіх аб Мінску будзе меркаваць замежнік. Плошча Якуба Коласа заўжды яна магнітам прыцягвала да сябе гарадскі гандаль. Што ў часы, калі яна звалася Камароўскай, што зараз, тут скаантраваны гандлёвыя кропкі самага рознага кшталту. Частка з іх — тое, што мы шукаем. У пераходзе ўдоўж сцяны адразу каля выхаду з метро размесцілася некалькі жанчын. Тавар сезонны — шарсцяныя шкарпэткі. Усё акуртана раскладзена на кавалках кардону. Спыняюся, каб пагаварыць з гандлярай, але зрабіць гэта цяжка: натоўп з метро напірае, раз-пораз людзі штурхаюць у спіну. І дзе тая зручнасць? Акрамя таго, у паўзмку да тавару асабліва не прыгледзеся. Але ж стаяць, гандлююць, і, здаецца, не без поспеху...

— Я не часта тут з'яўляюся, — расказвае адна з гандлярак, — можа, раз на месяц. Некалькі гадоў ужо на пенсіі, часу шмат. Займаю яго тым, што вяду ўсюкую дробязь: шкарпэткі, рукавіцы. Нешта раздаю родным, астатняе прыношу сюды, каб прадаць. Тавару няшмат, таму разыходзіцца хутка. Людзям зручна, а мне добрая прыбыўка да пенсіі. Сюды хаджу,

Фота Сяргея НІКАНОВІЧА

таму што блізка жыву, і менавіта ў пераходзе людзей больш за ўсё. Не хочацца ўвесь дзень стаць пад адрыткім небам, а тут і над галавой нешта ёсць, і раскупляецца ўсё хутчэй. Міліцыі не боюся: для мяне ж гэта не бізнес мяккі, я рэдка прыходжу і ўсяго на пару гадзін.

Таякая ж сітуацыя і на станцыі метро «Інстытут культуры»: некалькі бабўль з вырабамі з воўны шукаюць сваіх кліентаў сродд тых, хто спяшаецца на электрычкі.

— Галоўная праблема несанкцыянаванага гандлю — прыняцці і падтрымка гэтай з'явы жыхарамі горада, — каментуе сітуацыю начальнік упраўлення гандлю і паслуг Мінгарвыканкама Ніна **ЕМЯЛЬЯНАВА**. — Разумеюць, гэта закон: калі ёсць попыт, будзе і прапанова. Пакуль мінчане не змяняць сваё стаўленне да незаконнага гандлю, ён не знікне з вуліцы, якія б меры мы ні прымалі. Трэба разумець, што многія тавары, якія прадаюцца такім чынам, не адпавядаюць самым простым патрабаванням. Гандаль ідзе са шматлікімі парушэннямі, абважваннем і гэтак далей.

Не зусім разумю людзей, якія купляюць каля метро, напрыклад, кансерваваныя грыбы. Можна атруціцца закатак уласнага прыгатавання, а тут усё зроблена чужымі рукамі, незразумельна чынным.

Па словах спадарыні Емяльянавай, кантраляваць несанкцыянаваны гандаль у горадзе даволі цяжка. Справа ў тым, што міліцыянеры пазаўважваюць функцыі састанлення пратаколаў у прапаруальна-каў закону, — гэтым павінна займацца падатковая інспекцыя. Таму барацьба міліцыянераў з пенсіянерамі, што «акупіруюць» падземныя пераходы, зольшыга бессэнсоўная.

— Зразумела, пасля таго, як увагу на сітуацыю звярнуў былі мэр, былі прыняты меры, — узгадвае Ніна Емяльянава. — Тады міліцыя дзяжурыла ў месцах традыцыйнага размешчэння стыхійных рынках ледзь не кругласутачна. Але, вядома, доўгатэрмінавай характэру мери не зробіш. Там са ад часу гандляры зноў з'яўляюцца каля пераходаў. Добры прыклад у гэтым сэнсе падае адміністрацыя «Заходняга» рынку: яны заключылі дагавор з дэпартаментам аховы МУС, і цяпер прылеглая да рынку тэрыторыя заўжды пад пільным вокам міліцыянераў. У праблемных месцах — такіх, як станцыя метро «Плошча Якуба Коласа», прымяняюцца іншыя меры. Прыкладна два разы на тыдзень туды адпраўляюцца рэйдавыя групы з супрацоўнікаў адміністрацыі раёна, падатковай інспекцыі і міліцыі. Па выніках рэйдаў парашульнікам выліваюцца штрафы, няхай і невялікага памеру.

Варта заўважыць, што, акрамя пытання гігіены, існуе і эстэтычны бок праблемы несанкцыянаванага гандлю. З тым, што стыхійныя рынкі псуецца выгляд горада і не дадаюць яму прыгажосці, паспрачацца цяжка. І вось тут гарадской адміністрацыі не хапае сістэмнасці: у тым жа пераходзе на Якуба Коласа абсалютна легальна гандлююць кветкамі, аднак гэты гандаль візуальна амаль нічым не адрозніваецца ад несанкцыянаванага. Усё тым жа латкі, што замінаюць людзям, якія выходзяць з метро, той жа нехайны выгляд. Хіба што на сцяне рэгістрацыйны нумар вісіць — вось і ўсё адрозненні. Чаму б не зрабіць, як на чыгуначным вакзале — цывільныя кіёскі пааблал пераходаў?.. Пытанне застаецца адкрытым.

Зрэшты, варта пагадзіцца з Нінай Емяльянавай: пакуль ёсць звычай, влічліны гандаль будзе квітчыць. Дык, можа, настаў час мяняць звычай?

Яраслаў **ЛЫСКАВЕЦ**

■ Віртуальныя грошы

ЭЛЕКТРОННАЯ КАМЕРЦЫЯ НАБІРАЕ АБАРОТЫ

Мяркуецца, што інтэрнэт-гандаль паспрыяе больш актыўнаму развіццю безнаўных плацяжоў у краіне

У межах 9-й спецыялізаванай выставы фінансавых паслуг «Банк. Страханне. Лізінг» спецыялісты абмяркоувалі праблемы, тэндэнцыі і кірункі развіцця продажаў праз інтэрнэт у Беларусі. Сам тэрмін «інтэрнэт-магазін» з'явіўся ў аічынным законодаўстве толькі ў 2009 годзе. Ужо праз год, згодна з Указам Прэзідэнта №60, кожны інтэрнэт-магазін стаў абавязкова рэгістравацца ў гандлёвым рээстрэ. З 2012 года кожны такі віртуальны гандлёвы пункт павінен мець магчымасць безнаўнай аплаты, а з 2013-га — у кожнага інтэрнэт-прадаўца павінен быць касавы апарат.

«Сёлета ў кастрычніку на тэрыторыі краіны было зарэгістравана 10,5 тысяч інтэрнэт-магазінаў. У параўнанні з пачаткам года гэтая лічба павялічылася на 62%, а з 2013-га — у два разы», — расказвае **начальнік упраўлення абароны правоў спажываўцаў і кантролю за рэкламай Міністэрства гандлю Беларусі Ірына БАРЫШНІКАВА**.

Больш за палову інтэрнэт-магазінаў належаць індыўідуальным прадпрыемствам. Такія крамы звычайна невялікія. Але і ў буйных беларускіх прадпрыемствах, такіх, напрыклад, як «Белвест», «Керамін», ЦУМ, ГУМ таксама ёсць старонкі ў інтэрнэце, дзе можна купіць неабходны тавар. Тут існуе толькі адно «але». Пра гэтыя дадатковыя плаціўцы нашых буйных гандляроў ведаюць толькі актыўныя карыстальнікі глабальнага сеціва. А ў самім ЦУМе ці ГУМе адпаведную інфармацыю аб гэтым мы не знойдзем... Электронная камерцыя (ці e-commerce) ў Беларусі развіваецца надзвычай хуткімі тэмпамі. Летась прырост яе склаў каля 50%. Рост пакупнікоў за першае паўгоддзе сёлета ўжо мае плюс 12%, а паводле прагнозаў, напрыканцы года гэтая лічба дасягне ўсё 20%.

Сёння ў Беларусі вельмі вялікая ўвага надаецца развіццю безнаўных плацяжоў. Наўбач прыняў пастанову, згодна з якой да 1 студзеня 2016 года колькасць безнаўных плацяжоў у краіне павінна дасягнуць 50% (цяпер яна складае каля 20%). Электронная камерцыя — гэта сур'ёзная «дапаможная цаглянка» для дасягнення неабходнага выніку.

Уяго ў Беларусі зарэгістравана 12,7 млн пакупніцкіх карткаў. З іх 64% лічача актыўнымі (па якіх выконваецца як мінімум адна аперацыя за квартал). Самыя папулярныя плацежныя сістэмы — гэта «БелКарт», Visa і MasterCard. Некаторыя інтэрнэт-магазіны працуюць і з AmericanExpress.

Такім чынам, перспектывы ў развіцці электронных плацяжоў у Беларусі застаюцца даволі светлымі, упэўнены дырэктар нацыянальнай плацежнай сістэмы «БелКарт» Аляксандр Сотнікаў. Ёсць вялікі рост рынку і зацікаўленасць у яго развіцці. Неабходна выпрацаваць свой уласны шлях, улічваючы і ўнутранае становішча і сусветны вопыт у гэтай галіне.

Сяргей ПАЛІНІН

■ Анлайн-рынак

Гэты сусветны «спрут» ужо сёння пракраўся ва ўсе сферы сучаснага жыцця. Стала вельмі зручна купляць спажывецкія тавары ў сеціве. Ад агульнага таваразвароту сегмент электроннай камерцыі ў Беларусі складае 1,5%. Пакуль беларусы толькі вучацца купляць і прадаваць усе магчымыя тавары і паслугі адным дакрананнем да адпаведнай кlawшы «персаналікі». Гэта пакуль...

Паводле статыстыкі еўрапейскіх агенстваў, сусветны рынак інтэрнэт-камерцыі штогод «прырастае» на 20-30%. Рэкорднае павелічэнне інтэрнэт-зыхі аб'ёмаў адзначаецца ў такіх краінах, як Германія і Англія, дзе больш за 24% насельніцтва купляюць анлайн. У нашай краіне павелічэнне анлайн-пакупак назіраецца ледзь не ў геаметрычнай прагрэсіі. Буйная гандлёвая анлайн-пляцоўка ў верасні правяла апытанне сярод 4 тысяч чалавек дзеля таго, каб высветліць, як, што і дзе ў інтэрнэце купляюць суайчыннікі.

НАКОЛКІ ШЫРОКІ РЫНАК?

Кіраўнік праекта, што праводзіў апытанне, Яўгенія ЧАРНЯўСКАЯ расказвае, што сёлета, пачынаючы з вясны, за 6 месяцаў рост аб'ёмаў беларускага рынку склаў 8% і дайшоў да лічбы ў 450 млн долараў. Павелічэнне колькасці пакупнікоў за названы перыяд склала 12% і дасягнула паказчыка ў 1 млн чалавек. Сёння можна адзначыць, што аўдыторыя расце хутчэй, чым грошы. Такі ж працэс у свой час назіраўся ў Расіі і ў Еўропе. «Гэта звязана з тым, што людзі яшчэ толькі прыгледваюцца да пакупак праз інтэрнэт. А як толькі разумеюць усе зручнасці, то становяцца сталымі пакупніцкамі. З цягам часу рынаковыя тэндэнцыі гэтыя лічбы зраўняюць, а потым усе грошы будуць расці хутчэй, чым аўдыторыя. Працягвацца гэта будзе да таго часу, пакуль не адбудзецца насычэнне рынку», — адзначыла спадарыня Чарняўская.

ЯК І НА ШТО ТРАЦЫЦЬ?

За апошняе паўгоддзе беларус у сярэднім траціў 300 долараў на пакупкі ў інтэрнэце. Толькі сёлета, з сакавіка па верасне, агульны аб'ём пакупак склаў 2,5 млн «зялёных».

У свеце праз інтэрнэт цяпер вельмі папулярны продаж ювельніцкіх вырабаў. Але ў нашай

МУЖЧЫНЫ ЗАКАЗВАЮЦЬ ГАНТЭЛІ, А ЖАНЧЫНЫ — КНІГІ, або Што беларусы купляюць у сеціве?

краіне аб'ёмы продажаў па падобнай схеме дарагі «цацак» пакуль невялікія. У апошнія некалькі гадоў у Расіі, напрыклад, гэты сегмент стаў значна большым. І ў Беларусі такі трэнд ужо ёсць, колькасць пакупнікоў расце, а вось гульцоў на рынку вельмі мала. «Памеры продажаў адзення, абутку, аксесуараў і прадуктаў харчавання праз інтэрнэт займаюць галоўную частку ўсёх здзелак у віртуальных гандлі», — удакладняе Яўгенія Чарняўская.

За перыяд вясна-лета 2014, беларусы часцей за ўсё хаця б аднойчы купілі гаджэты (31% ад усіх аптычных пакупнікоў), на другім месцы — тэхніка і электроніка (30%), далей ідзе адзенне, абутак і сумкі (26%), добры «кавалак» прыпадае на камп'ютары (25%), а на пятым месцы — квіткі на самалёты і цягнікі (23%).

Высвятлялі спецыялісты і тое, як спажывецкія апетыты залежаць ад полу пакупнікоў. Аказалася, што мужчыны больш купляюць спартыўныя тавары, аўтазапчасткі, тэлефоны і планшэты, камп'ютары і камплектныя часткі да іх, а таксама партатыўную электроніку. Жанчыны часцей набываюць у сеціве туры і пуцёўкі, квіткі на самалёты і цягнікі, мэбля, прадукты харчавання, касметыку і парфумерыю, ювельніцкія ўпрыгажэнні, адзенне і... кнігі.

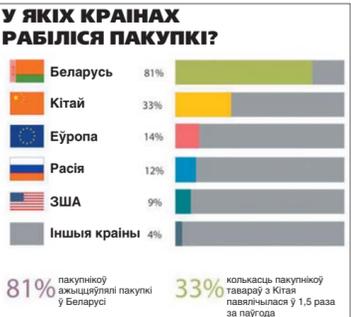
У катэгорыі пакупак адносна ўзросту пакупнікоў такія тавары, як тэхніка і электроніка, камп'ютары, тэлефоны, праграмае забеспячэнне, спартыўныя тавары, адзенне, ювельніцкія ўпрыгажэнні, парфума, кнігі, тавары для дзяцей, мэбля, квіткі — больш за трэць аптычных купляюць ва ўзросце 25-34 гадоў. А вось менш за ўсё ў інтэрнэце купляюць людзі ва ўзросце пасля 65 гадоў. Працэнты карыстальнікаў, якія купілі квіткі праз інтэрнэт хаця б аднойчы, размяшчаліся наступным чынам: авія, чыгунка — 42%, кіно, тэатр, канцэрты — 38%, гасцінцы — 22%, турпаездкі — 15%. Тут самай запатрабаванай катэгорыяй з'яўляюцца электронныя квіткі ў тэатр і на транспарт.

ГАТООКАЙ — ПАКУЛЬ АМАЛЬ 60%

Больш за ўсё купляюць тавары анлайн коштам ад 250 да 500 долараў, на што прыпадае каля 27% здзелак, 25% — тавары ад 10 да 100 долараў, 20% — ад 100 да 250 долараў, 16% — у дыяпазоне ад 500 да 1000 долараў і 11% — звыш 1000 долараў. За перыяд вясна-лета сёлета прыкметна павялічылася колькасць дарагіх пакупак і «па дробязі», а ў сярэднім коштовым дыяпазоне сталі купляць менш. Часцей за ўсё за мінулыя 6 месяцаў беларусы па інтэрнэт-гандлі хаця б аднойчы разлічаліся наўнымі грашыма — 58%, карткай на сайце — 26%, электроннымі грашыма — 16%, карткай пры атрымнанні заказу — 13%, банкаўскім перавадам — 8% і плацежным тэрміналам — 7%. Больш за палову заказаў (52%) спажываўцы атрымліваюць праз сістэму кур'ераў, а самавывазам забіраюць пакупкі толькі 10% кліентаў. Па электроннай дастаўцы часцей за ўсё людзі атрымліваюць квіткі і музыку, а ў агульным партфэлі яна складае толькі 5%.

АЙЧЫННЫ ТАВАР У ФАВОРЫ

Спецыялісты віртуальнага гандлю адзначаюць, што за вызначаны перыяд больш як траціна аптычных ажыццявіла праз інтэрнэт 2-3 пакупкі. А вось больш за 21 здзелку ў сеціве зрабілі толькі 6% кліентаў. Тут трэба падкрэсліць, што сёлета частата пакупак узрасла за кошт павелічэння здзелак за аічыннымі прадаўцамі. Каля 80% спажываўцоў мінімум аднойчы нешта набылі анлайн менавіта ў Беларусі. Разам з тым у 1,5 раза павялічылася колькасць пакупнікоў, якія пачалі набываць тавары па інтэрнэце ў Кітаі (33% аптычных). Большасць пакупнікоў ужо ацанілі перавагі анлайн-гандлю. Амаль 60% кліентаў інтэрнэт-магазінаў выбіраюць такі метадашопінгу з-за зручнасці. Таксама значнаюць, што там больш нізкія кошты, чым у звычайных крамах, не трэба нікуды ісці, ды і асартымент

значна большы. Галоўны сакрэт паспяховасці інтэрнэт-магазіна — гэта магчымасць даць пакупнікам больш выбару і кругласутачная праца, лічыць Яўгенія Чарняўская.

Аднак пэўную колькасць кліентаў яшчэ хваляе пунктуальнасць пры дастаўцы і дакладнасць пры фарміраванні заказаў.

КІТАЙ ДЭМПІНГУЕ

Сёлета за перыяд вясна-лета намеццалася 3 асноўныя тэндэнцыі ў продажы па інтэрнэце. Па-першае, назіраецца ўстойлівае павелічэнне росту аўдыторыі. Гэта вядзе да росту аб'ёмаў продажаў, што адпаведна павялічвае прыбытак прадаўцоў. Акрамя таго, назіраецца павелічэнне долі пакупак у Кітаі. Апошні трэнд звязаны з тым, што з Кітаем нам прапануюць якасныя і недарагія тавары. Падобнае тлумачыцца выгаднымі умовамі транспартавання анлайн-заказаў, якія дзавальваюць пакупнікам практычна нічога не траціць на дастаўцы пры атрымнанні тавараў далёка за межамі Кітаю.

Ілья КРЫЖЭВІЧ, Сяргей КУРКАЧ

Брэндзы ідуць у Беларусь

Мінімум інвестыцый — максімум прыбытку

Беларускія прадпрымальнікі сёлета сталі больш актыўна працаваць у кірунку франчайзінгу. З'яўляюцца беларускія прадпрыемствы, якія прапануюць сваю франшызу. Таксама ў нашу краіну прыходзяць брэндзы, якія ведаюць ва ўсім свеце. Гэта вельмі важна для развіцця бізнесу з-за выдатных адносін паміж рынаковымі суб'ектамі. З боку ўладальніка франшызы — гэта мінімальныя інвестыцыі. У сваю чаргу бізнесмен, які хоча гандляваць пад вядомай маркай, пры эфектыўнай арганізацыі бізнесу зможа прыцягнуць прыбытак значна хутчэй.

дастаткова, каб зрабіць рынак прывабным для буйных франшыз.

«Тры гады таму ўзнікла ідэя аб'яднання краіны і разам прадстаўляць рэгіён Літвы, Латвіі і Беларусі на міжнародным рынку франшыз. Вось сёння мы яе рэалізавалі», — адзначаў Ілья Малкін, дырэктар франчайзінгавай кансультацыйнай літоўскай кампаніі.

На нядаўняй выставе франшызы ў Мінску былі прадстаўлены 24 сусветна вядомыя брэндзы, якія зацікаўлены ў беларускім рынку.

У ЧЫМ ЖА ПЛЮС?

Франчайзінг дапамагае хутка пашырыць распаўсюджванне пэўнага брэнда на сусветным рынку. Ён дае магчымасць карыстацца яго брэндам іншаму прадпрыемству, які арганізуе ідэнтычны бізнес. Бо менавіта мясцовыя прадпрымальнікі ведаюць усе юрыдычныя і фінансавыя тонкасці вядзення бізнесу на сваёй тэрыторыі. Яны змогуць наладзіць камерцыйную мадэль больш эфектыўна і без вялікіх выдаткаў з боку франчайзера. За кошт прыцягнення сродкаў франчайзі магчымы хуткі арганічны рост кампаніі. Больш хуткі метада развіцця сеткі франшызы — гэта развіццё тэрыторый. Франчайзі падпісвае дагавор з франчайзерам на адкрыццё не аднаго падраздзялення, а фіксаванай іх колькасці на пэўнай тэрыторыі. І самы хуткі спосаб развіцця — майстар-франчайзінг. У гэтым выпадку франчайзер падпісвае дагавор не напраму з франчайзі, а з майстар-франчайзі — прадстаўніком брэндаўладальніка ў нейкім рэгіёне. Гэта значыць, майстар-франчайзі не адкрывае бізнес франчайзера на пэўнай тэрыторыі, а шукае тых, хто купіць франшызу на ёй. Акрамя таго, прадпрымальнік, які купляе франшызу, зацікаўлены ў яе пашырэнні. Дапамагаючы зарабіць сабе, ён дапамагае зарабіць брэндаўладальніку. Для франчайзера няма рызыкі стварэння інвэстыцыйнага капітала, паколькі ён мінімальны. Таксама падобны від адносін — інструмент павелічэння каштоўнасці брэнда. Менавіта брэнд прыцягвае кліентаў і франчайзі. Адкрыццё падраздзяленняў у розных гарадах робіць брэнд больш вядомым — а значыць, і больш жаданым.

Ілья КРЫЖЭВІЧ.

СВОЙ «ПЛАСТЫК» ДЛЯ ІНТЭРНЭТУ І НЕ ТОЛЬКІ

ПРА ЯКІЯ НЮАНСЫ АШЧАДНЫХ КАРТАК ТРЭБА ВЕДАЦЬ?

Важная перавага такіх карткаў у тым, што грошы з іх можна траціць практычна без абмежаванняў, не губляючы пры гэтым налічачых працэнтаў. У большасці выпадкаў даходнасць па ашчадкартцы наўпрост залежыць ад сумы рэшту на рахунку. Чым большая рэшта — тым вышэйшая стаўка. Памятайце таксама, што рознымі банкамі практыкуюцца розныя алгарытмы налічэння працэнтаў. Удакладніце гэты нюанс будзе нялішнім. І абавязкова спытайцеся, якім чынам вы зможаце папоўніць карт-рахунак і колькі складзе плата за такую паслугу. Калі вы збіраецеся захоўваць зберажэнні ў нацыянальнай валюце (асабліва калі гаворка ідзе пра буйныя сумы), варта выкарыстоўваць карткі «БелКарт або міжнародных плацежных сістэм, якія не маюць міжнароднай функцыянальнасці (гэта неабходна ўдакладняць у банку). Так будзе больш бяспечна.

НОВОШТА І ДЛЯ КАГО ПАТРЭБНЫ ПРЭМІУМ-КАРТКІ?

Плацежная картка можа быць не толькі інструментам доступу да банкаўскага рахунку, але і прыкметай высокага ўзроўню матэрыяльнага дастатку і сацыяльнага статусу трымальніка. Найбольш распаўсюджаны на беларускім рынку прэміяльныя карткавыя прадукты — залатыя (Gold) і плацінавыя (Platinum) карткі міжнародных плацежных сістэм Visa і MasterCard. Прыёмна, што і ўнутраная плацежная сістэма «БелКарт» дае магчымасць выкарыстання сваімі прэміум-трымальнікамі плацежнай карткі «БелКарт-прэміум». Ён так даюно ЗАТ «Альфа-Банк» першым эмітавала такую карткі, а сёлета ў верасні далучыўся

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Тэхнабанк. Адметнай асаблівасцю дадзенага прадукту з'яўляецца забеспячэнне абароны маёмасных правоў трымальнікаў такога «пластыку». Прэміяльныя карткі шчыльна «нафаршыраваны» рознымі бонусамі, сэрвісамі і прэферэнцыямі. У ідэале банк сам вызначае статус кліента і прапануе ўступіць яму ў так званы «элітны клуб». У Беларусі многія банкі не прадаўляюць асаблівых паправаў на ідэнтыфікацыю трымальнікаў прэміум-картак. Залатую картку могуць прапанаваць аформіць, напрыклад, кліенту, які даволі часта выкарыстоўвае безнаўныя разлікі. Аднак у класічным разуменні прэміяльная картка ў першую чаргу заклікана служыць індыхатарам высокага статусу свайго ўладальніка.

КАБРЭНДЖЫНГАВАЯ КАРТКІ

З аднаго боку, яны ўяўляюць сабой звычайную банкаўскую плацежную картку, з другога — дысконтную картку, па якой можна атрымаць зніжку ў тых ці іншых пунктах гандлю і сэрвісу. Партнёрам банка можа выступіць авіякампанія, сотавы аператар, медыцынскі цэнтр, сетка магазінаў і г.д. У Беларусі пераважна большасць кабрэнджынгавых карткаў уяўляе сабой партнёраства аднаго банка і аднаго брэнда. Вядома, тэарэтычна можна аформіць адрозні 10 карткаў з 10-цю рознымі партнёрамі і паспрабаваць ахапіць тую гандлёвую пункты, якімі вы карыстаецеся найбольш часта. Аднак на практыцы такі варыянт наўрад ці будзе зручным. З часам пачнуць

Прэміяльныя карткі шчыльна «нафаршыраваны» рознымі бонусамі, сэрвісамі і прэферэнцыямі. У ідэале банк сам вызначае статус кліента і прапануе ўступіць яму ў так званы «элітны клуб».

з'яўляцца мультыбрэндавымі рашэнні, калі па адной картцы можна будзе атрымаць зніжку ў цэлым шэрагу арганізацый.

«МОЦНАЯ КАРТКА» ПА ПРАГРАМЕ ЛАЯЛЬНАСЦІ

Рэспубліканскую кааліцыйную праграму лаяльнасці «Моцная картка» днямі прэзентавала плацежная сістэма «БелКарт» і Белінвестбанк. Трымальнікі гэтай карткі змогуць атрымліваць зніжку ў прадпрыемствах — удзельніцах праграмы. Пакуль іх 17. Гэта сеткі магазінаў абутку, адзення для дзяцей і дарослых, аўтазаправачныя станцыі і іншыя гандлёвыя аб'яднанні. Менавіта гэты праект рэалізуецца як мультыбрэндавы і мультыбанкаўскі. Гэта значыць, што да яго могуць далучацца новыя гандлёвыя сеткі і новыя банкі.

Асноўная мэтавая аўдыторыя такой універсальнай карткі — трымальнікі зарплатных карткаў, а незарплатныя з'яўляюцца дапаможным прадуктам. Плацежныя карткі «БелКарт» «Прэміум-Maestro», якія ўдзельнічаюць у праграме лаяльнасці «Моцная картка» разлічаны абсалютна на ўсёх кліентаў, і выдача іх будзе ажыццяўляцца ва ўсіх гарадах краіны, дзе прысутнічаюць падраздзяленні Белінвестбанка (каля 200 падраздзяленняў у розных краінах). На працягу першага года ўдзелу ў праграме лаяльнасці «Моцная картка» Белінвестбанк плануе эмітаваць больш за 100 тысяч такіх карткаў.

У межах зарплатных праектаў картка выдаецца БЯСПЛАТНА. А пры заказе асабістай карткі яе кошт складае: у сістэме інтэрнэт-банкінг — 40 тысяч рублёў, у падраздзяленні банка — 50 тысяч рублёў. Тэрмін дзеяння карткі — 5 гадоў.

ДЫСКОНТНАЯ ПРАГРАМА «МОЦНАЯ КАРТКА»

Праграма лаяльнасці «БелКарт аб'ядноўвае на адной банкаўскай картцы праграмы лаяльнасці прадпрыемстваў-лідараў з кожнага сегмента гандлю і паслуг. У ёй створаны максімальна камфортныя ўмовы для ўдзелу гандлёвых сетак беларускіх прадпрыемстваў-вытворцаў. Для рэалізацыі дысконтнай праграмы прадпрыемствы змяшчаюць штрых-коды, нанесеныя на карткі, у сваю інфармацыйную базу па праграме лаяльнасці, вызначаюць іх як сваіх кліентаў, пасля чаго ўдакладняюцца памеры дысконтаў за гэтымі штрых-кодамі.

Чакаецца, што ў хуткім часе да гэтай праграмы далучацца БПС-Сбербанк і Тэхнабанк. Цяпер «БелКарт» вядзе перамовы яшчэ з двума банкамі. Праект рэалізуецца для падтрымкі дзяржаўнай праграмы па павышэнні безнаўных плацяжоў у Беларусі.

Чакаем вашых пытанняў пра карыстанне грашыма ў ісе, што з гэтым звязана. Вы можаце звяртацца на электронны адрас info@zvyzda.minsk.by з пазнакай «для аддзела эканомікі» ці па тэлефоне 8 017 292 38 02.

Сяргей КУРКАЧ.

■ Бізнес-крок

Прадпрымальніку варта думаць, што карыснага зрабіць людзям

Грошы потым прыйдуць самі

8 ПРЫНЦЫПАЎ GOOGLE

Чаму кампанія мае такі вялікі поспех? Якім чынам яна змяняе мысленне людзей усю свету і робіць свет лепшым? Гаворка ідзе аб 8 правілах. Тых правілах, дзякуючы якім Google будзе увесь свой бізнес.

1. Імкнучыя наймаць лепшых. «Але справа не менавіта ў лепшых супрацоўніках, а ў тых, у каго ёсць запал. Людзі, якія ведаюць, што яны павінны рабіць. Людзі, якія пастаянна рухаюцца наперад. Гэта тыя, каго мы шукаем. Мы стараемся наймаць таленты, якія з запалам падыходзяць да выканання

сваёй працы. Ад іх ніколі не пачуеш: «Гэта не будзе працаваць». У нас тыя людзі, якія хочуць дасягаць сваіх мэт».

2. Ідзі ўсё супрацоўніку маюць важнае значэнне. «Мы хочам, каб усе рабілі свой уклад у агульную справу. Верым, што ідзі прыходзяць ад усіх. Мы вылучаем 20% часу з графіка кожнага супрацоўніка, каб ён займаўся рэчамі, якія не зусім адпавядаюць яго паўсядзённай працы. Вы спытаеце, дзеля чаго? Мы не хочам, каб людзі слепа выконвалі сваю працу. Мы хочам, каб усе рабілі нешта асаблівае. Гэта тое, што тычыцца працы

ўнутры кампаніі. А для ўсіх карыстальнікаў нашай прадукцыі мы ствараем магчымасць зваротнай сувязі. Мы просім іх паведамляць нам аб усім. Мы спадзяемся на меркаванне людзей і імкнемся палепшыць нашы прадукты на аснове зваротнай сувязі.

Многія нашы вядомыя прадукты былі зроблены людзьмі, у заданую якіх яны напрамуно не ўваходзілі. Напрыклад, Google translate.

3. Развіваецца той, хто дзельціна інфармацыяй. «Мы за адкрытасці і празрыстасці. Хаця мы вельмі закрытая кампанія для назіральнікаў. Але, тым не менш, стараемся быць адкрытымі настолькі, наколькі гэта магчыма».

4. Дакладнае бачэнне таго, што хочаш зрабіць. «У нас ёсць працэс, які называецца «сістэмы ацэнкі мэт і ключавых вынікаў». Нашы заснавальнікі збіраюцца разам кожную чвэрць года і плануюць задачы на далейшы перыяд. Мы канцэнтруемся на канкрэтных задачах. І мы стараемся перадаць гэтае разуменне ўсім работнікам кампаніі».

5. Не выкідаць ідэі, калі яны не працуюць на пачатковым этапе. У Google вераць, што памылкі — гэта добра. Мы ніколі не робім адну і тую ж памылку двойчы. Дзякуючы кожнай памылцы мы становімся больш багатымі і разумнымі. У нашай працы

мы ўсталявалі такі працэс, як «пратапы-паваанне». Мы робім макеты ўсёго, што б мы ні стваралі. І заклікаем нашых інжынераў рабіць пратапы ўсёго, што яны робяць за тыдзень. Дзякуючы пратапам мы пазбягаем памылак. Таксама, калі нехта працуе над пратапам больш за паўгода, але той не функцыянуе, мы не можам усё проста ўзяць і выкінуць. Мы стараемся развіваць праекты, асабліва калі яны падаюцца карыстальнікам. У нас было шмат няўдалых праектаў, але дзякуючы ім мы шмат чаму навучыліся».

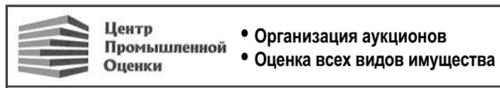
6. Рухацца хутка. «Як правіла, першыя 80% любога праекта робяцца хутка. Але апошнія 20% могуць зацягвацца на месяцы. У чым наша перавага? Мы распаўсюджваем большасць нашых прадуктаў бясплатна. У нас ёсць магчымасць падзяліцца нашым няскончаным прадуктам, каб потым дзякуючы дапамоце і каментарыям спажываўца палепшыць гэты прадукт і зрабіць яго стапрацэнтным. Вельмі часта, калі вы спрабуеце самастойна зрабіць 100% праект, многія канкурэнты вас проста апрадэжваюць».

7. Спадзявацца на інфармацыю. «Мы не выкарыстоўваем такія выразы, як «я мяркуюць», «мы думаем». У нас ёсць звесткі, на якія мы абіраемся падчас нашай працы.

І мы такая індустрыя, якая мае ўсю неабходную інфармацыю. Вядома ж, гэта вялікія звесткі, і нам даводзіцца марнаваць шмат часу, каб зразумець іх, інтэрпрэтаваць. Але мы ўмеём іх выкарыстоўваць і, больш за тое, павінны іх выкарыстоўваць».

Дзякуючы кожнай памылцы мы становімся больш багатымі і разумнымі.

8. У першую чаргу думаць пра карыстальніка, а не пра грошы. «Google была заснавана без якой-небудзь рэкламнай мадэлі. У першую чаргу мы думалі пра тое, як стварыць самую лепшую пошукавую сістэму ў свеце. У нашай кампаніі ёсць розныя супрацоўнікі. Аднак менавіта інжынеры кіруюць кампаніяй. І ў іх ёсць усе паўнамоцтвы, каб працаваць над праектамі. Яны цалкам канцэнтруюцца на патрэбах карыстальніка. Калі вы створыце выдатны прадукт, то карыстальнік палюбіць яго. Такім чынам, вы атрымаеце сваю мэтавую а

Центр Промышленной Оценки
• Организация аукционов
• Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ЗАО «Центр промышленной оценки»

ЗАО «Центр промышленной оценки» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Гроднорайгоссервис» (продавец) ПРОВОДИТ ПОВТОРНЫЙ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН ПО ПРОДАЖЕ ОДНИМ ЛОТОМ ОБЪЕКТОВ НЕДВИЖИМОГО ИМУЩЕСТВА, расположенных на земельном участке п.п. 8,6869 га, по адресу: Гродненская обл., Гродненский р-н, Обуховский с/с д. Котра, ул. Молодежная, 2, в составе:

- Площадка на 50 автомобилей (проезд), инв. № 401/С-22130, общ. пл. покрития 7485 кв.м.
• Открытая стоянка тракторов (проезд), инв. № 401/С-22131, общ. пл. покрития 6919 кв.м.
• Подъездные пути (проезд), инв. № 401/С-22132, общ. пл. покрития 5319 кв.м.
• СТО на 100 автомобилей, инв. № 401/С-11650, общ. пл. 1682,9 кв.м.
• Столярный цех, инв. № 401/С-11656, общ. пл. 1006,8 кв.м;
• Мастерские, инв. № 401/С-11654, общ. пл. 991,2 кв.м;
• Склад, инв. № 401/С-11651, общ. пл. 636,7 кв.м;
• Здание гостиницы, инв. № 401/С-9639, общ. пл. 661,3 кв.м;
• Здание административно-хозяйственное, инв. № 401/С-11655, общ. пл. 482,3 кв.м;
• Кафе-бар, инв. № 401/С-9640, общ. пл. 374,1 кв.м;
• Диспетчерская, инв. № 401/С-11653, общ. пл. 57,7 кв.м;
• Промышлен. инв. № 401/С-11652, общ. пл. 131,3 кв.м;
• Автозаправочная, инв. № 401/С-18230, общ. пл. 12,5 кв.м;
• Трансформаторная подстанция, инв. № 401/С-11657, общ. пл. 40,6 кв.м;
• Сооружения благоустройства, инв. № 401/С-22133;
• Канализационная сеть (ливневая), инв. № 401/С-22050, протяженность 183 м;
• Канализационная сеть (фекальная), инв. № 401/С-22049, протяженность 320,8 м;
• Тепловая сеть, инв. № 401/С-22052, протяженность 58 м;
в т.ч. оборудование: кран-балка 3т, инв. № 5016 (бух. учет); кран-балка подвесная, инв. № 1856 (бух. учет); ТРК Квантум-500, инв. № 9990397 (бух. учет); ТРК Квантум-500, инв. № 9990396 (бух. учет).

В техническую паспортную капитальных строений в качестве составных частей и принадлежностей внесены отдельные сооружения благоустройства, элементы инженерных сетей.
Начальная цена с НДС – 17 461 316 143 бел. руб.
Земельный участок п.п. 8,6869 га, предоставлен продавцу на праве постоянного пользования для эксплуатации и обслуживания зданий, с установленным ограничением – водоохранная зона водных объектов (пл. 7,8135 га).
Задаток 5% от начальной цены лота перечисляется резидентами РБ на р/с № 3012943260010; нерезидентами РБ в валютном эквиваленте по курсу Нацбанка РБ на дату платежа на а/c в долларах США (USD) – 3012943260044; в российских рублях (RUB) – 3012343265028; в ЦБУ № 507 г. Минска ОАО «Белинвестбанк» БИК 153001739, УНП 191021390, получатель платежа ЗАО «Центр промышленной оценки».
Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 15 (пятнадцати) рабочих дней после проведения аукциона.
Условия реализации объекта – вовлечение в хозяйственный оборот в течение трех лет с момента заключения договора купли-продажи.
Условия оплаты: если между продавцом и покупателем в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и порядку оплаты за объект, оплата стоимости имущества должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после проведения аукциона.
Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, а также определения лица, выигравшего аукцион, оговорены в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cro.by.
Извещение о проведении предыдущего аукциона опубликовано в газете «Республика» 21.10.2014 г.
Аукцион состоится 08.12.2014 в 14.00 по адресу: г. Гродно, ул. Понемунская, 27, ОАО «Гроднорайгоссервис».
Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 05.12.2014 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, офис 1703.
Тел.: +375 17 280 36 37; +375 29 183 69 71.
www.cro.by, E-mail: auction@cro.by

ИНФОРМАЦИОННОЕ СООБЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА на право заключения договора аренды земельного участка для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома в аг. Слобода, ул. Машерова Озеричко-Слободского сельсовета Смолевичского района Минской области

Table with 2 columns: Question (Форма проведения аукциона, Дата, время и место проведения аукциона, Продавец и его адрес, etc.) and Answer (Открытый, г. Смолевичи, ул. Советская, 125, etc.)

Затраты на организацию и проведение аукциона (в том числе изготовление землеустроительного дела, осуществление государственной регистрации создания земельного участка, публикация информационного сообщения) подлежат возмещению победителем аукциона.
Порядок предварительного ознакомления в натуре с продаваемым земельным участком – каждый четверг с 9.00 до 13.00.
Заявления на участие в аукционе с прилагаемыми к ним документами принимаются ежедневно в рабочие дни по адресу: г. Смолевичи, ул. Подлесная, д. 11, каб. № 8.
Окончательный срок приема заявлений – 22.12.2014 г. 17.00.
Контактный телефон (8-01778) 55-3-42.
Для участия в аукционе в форме продавца необходимо предоставить:
- заявление на участие в аукционе;
- документ, подтверждающий внесение суммы задатка на текущий расчетный счет, указанный в извещении, с отметкой банка;
- индивидуальным предпринимателем – копия свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариального засвидетельствования;
- представителем индивидуального предпринимателя – нотариально удостоверенная доверенность;
- представителем или уполномоченным должностным лицом юридического лица Республики Беларусь – доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица, без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица;
- представителем или уполномоченным должностным лицом иностранного юридического лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованные в установленном порядке доверенность или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык;
- представителем или уполномоченным должностным лицом иностранного юридического лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык.
При подаче документов на участие в аукционе индивидуальными предпринимателями и юридическими лицами, уполномоченными должностными лицами юридических лиц представляются документ, удостоверяющий личность.
Невка участника аукциона на аукцион признается отозваным в его случае.

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении 29 декабря 2014 г. торгов по продаже имущества, на которое обращено взыскание в счет неисполненного налогового обязательства, неуплаченных пеней

Table with 2 columns: Item (Предмет торгов), Description (Вспомогательное (подсобное) помещение (электрощитовая) общей площадью 36,2 кв.м, расположенное по адресу: г. Минск, пр-т Независимости, 117А, пом. 28 (инвентарный номер в ЕГРН 500/0-707946955, назначение: вспомогательное (подсобное) помещение, не относящееся к жилищному фонду))

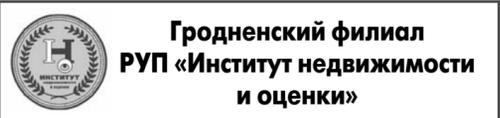
Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке учета, хранения, оценки и реализации имущества, изъяттого, арестованного или обращенного в доход государства, утвержденным Указом Президента Республики Беларусь от 04.09.2006 № 559, и порядком проведения аукциона, утвержденным организатором аукциона.

Участие в аукционе допускаются юридические и физические лица, представившие организатору аукциона следующие документы: заявление на участие в аукционе (по форме, определенной организатором аукциона); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, определенной организатором аукциона); копии учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для физических лиц и индивидуальных предпринимателей); подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах); заверенную копию платежного поручения о внесении задатка, документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет № 3012104971019 в региональную дирекцию № 700 ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, код 153001360, получатель – УП «Минский городской центр недвижимости», УНП 190336853.
Торги проходят в форме открытого аукциона на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором аукциона. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем аукциона, наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах аукциона.

Возмещение затрат на организацию и проведение аукциона осуществляется победителем аукциона. Оплата стоимости приобретенного имущества осуществляется в течение срока, указанного в протоколе о результатах аукциона.
Аукцион проводится 29 декабря 2014 г. в 16.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукциона.

Прием документов, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются с 28.11.2014 по 24.12.2014 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.
Телефоны для справок: (017) 327-40-22, (017) 327-48-36 – УП «Минский городской центр недвижимости».

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА

Table with 2 columns: Name (Наименование), Characteristics (Характеристика). Includes Lot 1 (Capital building), Land plot (Земельный участок), and Seller (Продавец).

К участию в аукционе допускаются физические лица, юридические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие организатору аукциона в названный в извещении срок заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении текущий (расчетный) счет суммы задатка, получившие билеты участников аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.
Для участия в аукционе в указанный в извещении срок в Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» подается заявление на участие в аукционе со следующими документами: заверенная копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении; юридическим лицом – резидентом Республики Беларусь – копия документа, подтверждающая государственную регистрацию юридического лица; индивидуальным предпринимателем – документ, подтверждающий государственную регистрацию индивидуального предпринимателя, и его копия, которая заверяется организатором аукциона; юридическим лицом – нерезидентом Республики Беларусь – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с удостоверенным переводом на белорусский или русский язык.
При подаче документов на участие в аукционе организатору аукциона представляются: представителем юридического лица, индивидуального предпринимателя – доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность этого представителя; физическим лицом – документ, удостоверяющий личность физического лица; представителем физического лица – доверенность и документ, удостоверяющий личность представителя.
Прием заявлений на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в установленном организатором аукциона день и время, указанные в извещении. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата его регистрации и журнале регистрации заявлений на участие в аукционе. Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатором аукциона извещаются участники аукциона.
В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов. Если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним лицом, предмет аукциона продается этому лицу при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов.
Объявление о проведении первого аукциона было размещено в газете «Звязда» от 01.10.2014 г.
Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница).
Последний день приема заявлений – 5 декабря 2014 г. до 15.00.
Телефон для справок: 41-98-32, 41-98-34 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки».

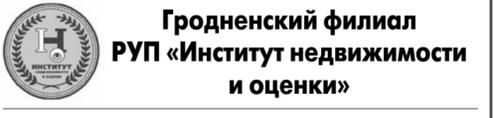
ОБЪЯВЛЕНИЕ О ТОРГАХ

Table with 2 columns: Name (Наименование), Characteristics (Характеристика). Includes Lot 1 (Capital building) and Seller (Продавец).

Условия и порядок проведения торгов
1. Подать письменную заявку на участие в торгах и дать подписку об отсутствии препятствий для приобретения имущества, предусмотренного законодательством.
2. Внести задаток в размере 10 процентов от стоимости имущества (по каждому лоту) на депозитный счет Главного управления юстиции Витебского облисполкома № 3642903001037 в 200 филиале ОАО СБ «Беларусбанк», МФО 635, УНП 3000020505, не позднее 16.00 29.12.2014.
Минимальная величина первого шага – 5% стоимости каждого лота.
В соответствии с ч. 3 ст. 401 ХПК Республики Беларусь возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется участником, выигравшим торги.

Ликвидатор ЧУП «Белавтоальфа»

объявляет о проведении 26.12.14 г. в 14.00 по адресу: Минск, Хоружей, 31а-313 торгов по продаже следующего имущества ЧУП «Белавтоальфа»: автомобиль Mercedes Vito 108CDI 2000 г/в, красного цвета, пробег 310 000 км.
Начальная цена – 25 000 000 рублей без НДС. Шаг торгов – 5%.
Задаток в размере 10% от стоимости лота перечисляется на расчетный счет 3012210766005 в ОАО «Альфа-Банк», МФО 153001270 (г. Брест, ул. Советская, 56); УНП 290959341.
На усмотрение ликвидатора оплата покупателем предмета торгов производится на основании договора уступки права требования (перевода долга) в счет оплаты Продавцом расходов, связанных с ликвидацией.
Имущество может быть продано единственному участнику торгов.
Заявления на участие в торгах направляются по адресу: 220002, Минск, а/я 33 в срок по 16.12.14 г.
Договор купли-продажи должен быть заключен в трехдневный срок с даты проведения торгов, а приобретенное имущество должно быть оплачено в течение трех дней с момента подписания договора.
Справки по телефону 8 017 289-58-88.
Место нахождения имущества: г. Минск, ул. Гаг. УНП 191228804

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА

Table with 2 columns: Name (Наименование), Characteristics (Характеристика). Includes Lot 1 (Capital building), Land plot (Земельный участок), and Seller (Продавец).

К участию в аукционе допускаются физические лица, юридические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие организатору аукциона в названный в извещении срок заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении текущий (расчетный) счет суммы задатка, получившие билеты участников аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.
Для участия в аукционе в указанный в извещении срок в Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» подается заявление на участие в аукционе со следующими документами: заверенная копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении; юридическим лицом – резидентом Республики Беларусь – копия документа, подтверждающая государственную регистрацию юридического лица; индивидуальным предпринимателем – документ, подтверждающий государственную регистрацию индивидуального предпринимателя, и его копия, которая заверяется организатором аукциона; юридическим лицом – нерезидентом Республики Беларусь – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с удостоверенным переводом на белорусский или русский язык.
При подаче документов на участие в аукционе организатору аукциона представляются: представителем юридического лица, индивидуального предпринимателя – доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность этого представителя; физическим лицом – документ, удостоверяющий личность физического лица; представителем физического лица – доверенность и документ, удостоверяющий личность представителя.
Прием заявлений на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в установленном организатором аукциона день и время, указанные в извещении. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата его регистрации и журнале регистрации заявлений на участие в аукционе. Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатором аукциона извещаются участники аукциона.
В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов. Если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним лицом, предмет аукциона продается этому лицу при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов.
Объявление о проведении первого аукциона было размещено в газете «Звязда» от 13.09.2014 г.
Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница).
Последний день приема заявлений – 04 декабря 2014 г. до 15.00.
Телефон для справок: 41-98-32, 41-98-34 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки».

ПРАВА ЗВАЦА ИНЖЫНЭРАМ ЯШЧЭ ТРЭБА ДАКАЗАЦЬ!

Як вярнуць славу айчынай інжынерна-тэхнічнай школе, узняць прэстыж інжынерна адукацыі і выпускаць на рынак працы канкурэнтаздольных маладых спецыялістаў, гатовых неакладна вырашаць вытворчыя задачы? Адказы на гэтыя пытанні шукалі ўдзельнікі міжнароднай канферэнцыі «Вышэйшая тэхнічная адукацыя: праблемы і шляхі развіцця», якая прайшла ў БДУІР.

— Як паказвае практыка, для таго, каб быць паспяховым, мала мець адну вузкую кваліфікацыю. Сёння гарантыя поспеху заключаецца ў шматпрофільнасці, — падзяляю сваімі думкамі першы намеснік міністра адукацыі Вадзім БОГУШ. — Што тычыцца перспектывы развіцця тэхнічнай адукацыі, то тут важную ролю будзе адыгрываць практыка-арыентаванае навучанне, праца з неспардытнымі заказчыкамі кадраў, іх удзел не толькі ў планаванні лічбавых тэхнічных спецыялістаў і распрацоўцы вучэбных планаў і праграм. Існуе пэўны перыяд, так бы мовіць, уваходжання ў справу, адаптацыі выпускніка ВНУ да вытворчасці. Для таго, каб мінімізаваць гэты перыяд, трэба, каб курсавыя і дыпломныя праекты выпускніка былі нацэлены на вырашэнне канкрэтных практычных задач, якія ставяць перад прадпрыемствамі-заказчыкамі кадраў, і выконваюцца на іх вытворчым базі.

Ужо на базавым этапе вучобы ў тэхнічным універсітэце трэба паступова змяняць структуру працы навування ў бок больш шырокай сувязі тэорыі і практыкі, практычнай значнасці інжынерных ведаў.

Сярод праблем выкладчы тэхнічных ВНУ згадваюць адноснае адсталасць адукацыйных праграм. Імклівы прагрэс у сферы інфармацыйных тэхналогій супрадажаецца ростам попыту на высокакваліфікаваныя кадры, падтрымліваюць якія могуць толькі ВНУ з добра арганізаваным навуковым працэсам, адладжанай сістэмай якасці, вопытнымі выкладчыкамі і актуальнай адукацыйнай праграмай. Пры гэтым трэба актыўна супрацоўнічаць з прадпрыемствамі, зацікаўленымі ў падрыхтоўцы кадраў для сваёй галіны. На базе навучных устаноў неабходна ствараць адукацыйныя цэнтры, лабараторыі і рабочыя пляцоўкі для перспектывных студэнцкіх праектаў. Добрым прыкладам уз'ямаецца вышэйшая школа з рэальным сектарам эканомікі з'яўляецца БДУІР. Універсітэт супрацоўнічае з вялікай колькасцю буйных ІТ-кампаній. Такое супрацоўніцтва дазваляе ВНУ ўдасканальваць уласныя вучэбныя праграмы, развіваць унутраную тэхнічную базу. Але не ўсе галіны эканомікі здольныя рабіць такія фінансавыя ўкладанні ў сістэму адукацыі і ўдасканальваць яе тэарэтычна, так і практычны складнік навучання.

Сёння прыкладна трэцяю частку спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй складаюць у нашай краіне інжынеры, але беларускі эканоміцы востра патрабуюцца інжынеры новай фармацыі, інватары. Прычым з ростам інвестыцый у сферу высокатэхналагічнай і навукаёмкай працы патрэба ў высокакваліфікаваным кадрах будзе расці. Сучасны інжынер — не проста «рабціны вытворчасці», а спецыяліст, які разумее экалагічныя, эканамічныя, сацыяльныя і іншыя патрэбы грамадства. Ён павінен вылучацца навуковай і тэхнічнай эрудыцыяй, імкненнем да пастаяннага развіцця прафесійнальных інтарсаў, крытычным падыходам да пошуку канструктыўных рашэнняў праблем, умменен працаваць з людзьмі. У любой галіне спраўданы інжынер павінен дзейнічаць самастойна, ініцыятыўна і творча.

На канферэнцыі прагучала цікавая прапанова — прысуджаць званне інжынера не пасля заканчэння ВНУ, а, як гэта прынята ў шэрагу краін, толькі пасля дасягнення выпускніком практычных вынікаў на вытворчасці.

Надзея НИКАЛЕВА.

НАРОДНАЯ ДЫПЛАМАТЫЯ НА ПАМЕЖЖЫ

Гродна — Беласток: навуковая «пляцоўка» і артыстычныя сустрэчы

У горадзе над Німанам адбылася юбілейная, XX міжнародная канферэнцыя «Шлях да ўзаемнасці», у якой удзельнічалі каля 100 беларускіх і польскіх навукоўцаў. А заключным «акордам» гэтага форуму ўжо традыцыйна стаў канцэрт аматарскіх калектываў — польскіх з Гродзеншчыны і беларускіх з Беласточчыны. Далека не кожнаму прафесійнаму выканаўцу патрабавалася атрымаць столькі апладысмантаў, колькі заслужылі самадзейныя музыканты, спевакі і танцоўры, якія выступілі на сцэне абласнога драматычнага тэатра.

Трымаць на працягу многіх гадоў марку гэтай навуковай «пляцоўкі», дзе абмяркоўваюцца пытанні нашага гістарычнага лёсу, узаемадзеяння і дзе адыбуюцца артыстычныя сустрэчы, якімі заўсёды завяршаюцца канферэнцыі, вельмі складана, але атрымліваецца, — кажа начальнік галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Гродзенскага аблвыканкама Павел СКРАБКО. Час пацвердзіў, што сама ідэя супрацоўніцтва шляхам так званай народнай дыпламатыі была вельмі правільнай. Гэта як «цягліца» да паразумнення, сярбасцтва на ўзроўні не толькі чалавечых, але і міждзяржаўных кантактаў. Ды і, безумоўна, урок для палітыкаў — як трэба спакійна, талерантна абмяркоўваць у многім падобная, а ў нечым і розныя па ацэнках з таго ці іншага боку гістарычныя, культурныя, навуковыя пытанні.

Ідэя навуковай канферэнцыі «Шлях да ўзаемнасці» і артыстычных сустрэч «Гродна — Беласток» з мэтай збліжэння двух народаў і нацыянальных меншасцяў (палякаў у Беларусі і беларусаў у Польшчы) з'явілася ў 1992 годзе. І дзякуй Богу, што нашы навуковцы і культурныя кантакты развіваюцца выдатна. Гэта справы таму, каб мы захоўвалі сваю нацыянальную адметнасць, паважалі і перадавалі ідэям, унукам наш вялікі скарб — вагаву да гісторыі, культуры, звычаяў і традыцый, — значнае старшынства Беларускага грамадска-культурнага таварыства ў Польшчы Ян СЫЧЭУСКІ.

Адметнасць сёлётай канферэнцыі «Шлях да ўзаемнасці» — у тым, што яна праходзіла ў год 100-й гадавіны з пачатку Першай сусветнай вайны і 75-годдзя з пачатку Другой сусветнай вайны.

Вольг XX стагоддзя паказвае, што ў гэтыя буйнейшыя канфлікты былі ўцягнуты ўсе слаўянскія народы, якія больш за ўсё ад іх пацярпелі. На жаль, мінулае не вучыць цяперашня пакалення. Лічу, што такія канферэнцыі, як «Шлях да ўзаемнасці», з'яўляюцца добрым прыкладам узаемапаважлівага абмеркавання ўсіх нашых гістарычных, культурных, моўных і іншых праблем. І я ўпэўнены, што ў выніку такіх сустрэч мы ўсё ж прыйдзем да нармальнага суіснавання ў грамадстве, да паразумнення народаў, каб наша слаўянская жыццё не змарзлаваўся негатывічнымі падзеямі, — лічыць беларускі мовазнаўца, доктар філалагічных навук Аляксандр ЛУКАШАНЕЦ.

Барыс ПРАКОПЧЫК

Ликвидатор ООО «БелПрогресс»

объявляет о проведении 26.12.14 г. в 14.00 по адресу: Минск, Хоружей, 31а-313 четвертых повторных торгов по продаже следующего имущества ООО «БелПрогресс»: центробежный компрессор с водяным охлаждением «ТА 3000».
Начальная цена – 250 000 000 рублей без НДС. Шаг торгов – 5%.
Задаток в размере 10% от стоимости лота перечисляется на расчетный счет 3012164265013 в ОАО «Банк БелВэБ» МФО 153001117; УНП 690016709.
На усмотрение ликвидатора оплата покупателем предмета торгов производится на основании договора уступки права требования (перевода долга) в счет оплаты Продавцом расходов, связанных с ликвидацией.
Имущество может быть продано единственному участнику торгов.
Заявления на участие в торгах направляются по адресу: 220002, Минск, а/я 33 в срок по 15.12.14 г.
Договор купли-продажи должен быть заключен в трехдневный срок с даты проведения торгов, а приобретенное имущество должно быть оплачено в течение трех дней с момента подписания договора.
Справки по телефону 8 017 289-58-88.
Место нахождения имущества: г. Молодечно, Гастинец, 55. УНП 191228804

Уражанні

Усходняе ззянне беларускага мастака

Павіншаваць Камілія Камала завітаў спявак Тээ.

Беларускі мастак азербайджанскага паходжання Камілія Камал днямі адкрываў у Нацыянальным мастацкім музеі персанальную выставу пад назвай «Гульні на краі Зямлі». Часам ён выглядаў вельмі шчаслівым: відаць, радаваў той багаж, з якім ён прыйшоў да свайго 60-годдзя. Аднак часам на яго твары з'яўлялася і лёгкае адценне сумы. Што зробіш, усім творцам уласціва занадта шчыра ўспрымаць тое, што адбываецца навокал, усё прапускаць праз сябе.

Адзін з тых штрыхоў, якім можа зацікавіць вас Камілія Камал. Азербайджанец па нацыянальнасці, нарадзіўся

ён у Грузіі. Затым пэўны час вучыўся ў Баку. Але калі сябар прывёз і паказаў малюнкi студэнтаў манументальнага аддзялення Беларускай акадэміі мастацтваў, яны вельмі запалі яго ў душу. Мастак прыехаў вучыцца ў Беларусь. А скончыўшы акадэмію, не вярнуўся на радзіму, як рабілі многія. Камілія Камал з тых, хто застаўся. Ён ажаніўся з беларускай і ўсё сваё далейшае жыццё правёў тут. Дзе ён за мяжой ні выступаў гэты творца — у Італіі, Германіі, Турцыі, Польшчы, Аўстрыі, заўсёды пад беларускім сцягам.

Аднак усходнія матывы ў яго творчасці надзвычай яскравыя. Яго работы — гэта нешта на мяжы агню і ценю, яркіх колераў і чорна-белых адтэнкаў, жарсці і сумы. Свет, створаны ім, заўсёды фантастычны, таму цікавы для разглядаван-

ня. Міфічныя жывёлы, дзіўныя жанчыны, нечаканыя формы і спалучэнні колераў. Калі вырашыце наведаць гэтую выставу, будзьце гатовы разняволіцца і абудзіць сваё уяўленне. Глядзіш на яго карціны, і часам з'яўляецца ўражанне, што іх прыгожая, сакавітая яркасць толькі-толькі выхалена з ценю.

Фантастычнасць работ мастака падкрэслівае і яго даўні сябар, пісьменнік Ганад ЧАРКАЗЯН:

— Я гляджу на яго карціны як на іншы свет. У Камілія свая філасофія, сваё ўспрыманне, бачанне наваколля. Тое, што ён цяпер малюе, тысячы гадоў таму было, а можа, праз тысячу гадоў пасля нас будзе.

Жывалісныя палотны — не адзіны кірунак творчасці мастака. Таксама вядомы ён і як манументаліст. Шматлікія

вітражы, роспісы, скульптуры ў яго выкананні шчодро ўпрыгожваюць нашу краіну. Вось толькі некаторыя з іх: зграфіта ў Доме сямейнай урачыстасці ў Мастоках, роспіс «Мір сёння» ў Доме культуры Іўеўскага раёна, скульптурная кампазіцыя фантана «Дрэва жыцця» на бульвары Трактарабудаўнікоў, 5 у Мінску, помнікі Героям СССР Аслану Вязіраву і Міхайлу Раманаву ў Магілёве і многае іншае.

Кніжная графіка Камілія Камала аздабляе кнігі Рыгора Барадудзіна, Алеся Карлюкевіча, Ганады Чарказяна.

Жывалісныя творы майстра ў Нацыянальным мастацкім музеі можна ўбачыць да 15 снежня.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.
Фота аўтара

Адкрыццё выставы суправаджалі гукі меладычнага раяля.

ПАТРЭСКАЛАСЯ КАРА?

Вельмі часта ў плодowym садзе можна заўважыць, што амаль на кожным дрэве пачарнела і патрэскалася кара. Прычыны пашкоджання могуць быць рознымі. Называюцца такія адслаленні некрозамі.

Калі такіх плям няшмат, дрэва спраўляецца з захворваннем, працягваючы расці і пладаносіць. Але калі некрозы зоймуць вялікія плошчы, дрэва можа засохнуць.

Адна з самых распаўсюджаных прычын захворвання — пашкоджанне кары марозам. Праўляецца яно не адразу, часам гэта адбываецца на другі ці трэці год. Але можа быць і іншая прычына — кантакт з гербіцыдамі або ўзбуджальнікамі хвароб.

Дастаткова ўсяго толькі маленкай ранкі, каб туды трапілі ўзбуджальнікі грыбковых захворванняў — і тады плошча пашкоджання кары абавязкова будзе павялічвацца. Часцей за ўсё не могуць супрацьстаяць такой бядзе дрэвы, якія растуць на беднай глебе, не атрымліваюць дастатковага догляду.

Пашкоджанне марозамі і зімовыя сонечныя апёкі з'яўляюцца прычынамі ўзнікнення ран на кары дрэў.

Апёк можа адбыцца ў заціненых зімовыя і сонечныя дні, калі яркія прамяні трапляюць на ствалы дрэў. І хоць такіх дзён у нас зімой бывае мала, апёкі ўсё ж здараюцца. Прырода іх даволі простая: там, куды трапляюць прамяні, кара адтае, а на ценявым баку застаецца ў замарожаным стане. Часам розніца тэмператур на гэтых участках можа склацца да васьмі градусаў. Але зімовае сонца свеціць нядоўга. І калі адбываецца адваротнае астуджанне, кара пашкоджваецца. Плямы ад зімовых апёкаў звычайна размяшчаюцца з паўднёва-заходняга боку ствала.

Пашкоджанні раннімі марозамі адбываюцца, калі дрэвы ў сілу нейкіх прычын не паспелі прайсці працэс падрыхтоўкі да зімы, так званай загартоўкі.

Што раўнемецца пад гэтым працэсам?

Пры скарачэнні светлавога дня і зніжэнні тэмпературы паветра, як вядома, запавольваецца ўсе жыццёвыя працэсы ў дрэвах, яны перастаюць расці. Загартоўка пачынаецца з верхавін парасткаў у кроўне дрэў і заканчваецца ўнізе ствала і каранях. Калі дрэва не паспела прайсці гэты працэс да марозу, з'яўляюцца раны на ствалах, а часам і на верхавінах.

Спецыялісты падкрэсліваюць, што ўзмоцнене падмярзанне плодowych дрэў і кустоў можа ўзнікнуць з-за багатага выкарыстання азотных угнаенняў,

празмерных паліваў, вільготнай і цёплай працяглай восені, засухі падчас вегетацыі, пашкоджання хваробамі і шкоднікамі.

Як правіла, часцей і мацней пашкоджваюцца зусім маладыя і вельмі старыя насаджэнні.

Калі вы заўважылі пашкоджанні, ужо ў сакавіку іх трэба выразаць, абеззаразіць і старанна замазаць. Звычайна раны дэзынфікуюць пры дапамозе раствору меднага купарваса, а затым замазваюць садовым вараў.

А ўвогуле, для таго, каб пазбегнуць сонечных апёкаў і каб не патрэскалася кара яблыні або грушы, неабходна штогод увосень бяліць штамбы і ніз шкільных суклоў дарослых дрэў растварам вапны з глінай або каравяком з вады.

ЧАМУ ГІНУЦЬ ПАКАЁВЫЯ РАСЛІНЫ, ПЕРАСАДЖАННЯ ЗІМОЙ

Пасля перасадкі расліны павінны актыўна расці і асвойваць каранямі новы субстрат, але, пачынаючы з кастрычніка, лістапада, раставія працэсы ў раслін запавольваюцца.

У сувязі са зніжэннем асветленасці расліны пераходзяць у стадыю спакою, карані не могуць асвоіць новы субстрат і з-за лішка вільготнасці пачынаюць загниваць. Найлепшымі тэрмінамі для перасадкі лічача вясновыя месяцы: сакавік, красавік і май, а таксама час з сярэдзіны жніўня па верасень.

Калі ж вы не паспелі перасадзіць расліны да канца верасня, то ў гэтым выпадку лепш дачакацца вясны.

Ёсць і іншыя прычыны дрэннага самаадчування раслін у зімовы час.

Большасць з іх цяжка пераносіць сухое паветра, і з-за гэтага ў раслін падсыхаюць краі лістоў. Каб гэтага не адбылася, іх трэба як мага часцей апырскаваць вадою ці ствараць аптымальны ўмовы росту: ставіць кветкі з вільготным рачным пяском на батарэі ацяплення.

Расліны-сукуленты назапашваюць вільгаць і здольныя лепш пераносіць засуху. У зімовы час такія расліны трэба паліваць абмежавана, каб пазбегнуць загнивання.

Выконваючы гэтыя нескладаныя правілы, вы будзеце заўсёды мець прыгожыя пакаёвыя кветкі.

Рэцэпт маладосці

Усе, напэўна, чулі аб прарошчанай пшаніцы. За суткі прарастання ў вадзе жыццёвая сіла пшаніцы павялічваецца ў 100 разоў. Але мала хто ведае пра ўнікальны рэцэпт прарошчання грэцкага арэха, жыццёвая сіла якога за 2 тыдні прарастання ў вадзе павялічваецца ў 1000 разоў!

1 кг неачышчаных грэцкіх арэхаў заліць халоднай вадою. Вада павінна пакрываць арэхі.

Трымаць на падаконніку 2 тыдні, ваду мяняць праз дзень. 2 разы ў суткі змешваць арэхі.

Праз 2 тыдні арэхі гатовыя да ўжывання. Трымаць арэхі трэба ў халодзілку (унізе) ў гэтай жа вадзе. Дзённая норма — па 3 ачышчаныя арэхі раніцай і ўвечары. Гэты рэцэпт прынясе вам абнаўленне, амаладжэнне арганізма на клетачным узроўні, аднаўленне імуннай і нервовай сістэм, пазбаўленне ад шлакаў і ачышчэнне крывяноснай сістэмы, сілкаванне касцявых тканак арганізма. За ацярэжнасцю ўжываць пры паруэннях дзейнасці падстраўнікавай залозы.

МАЭСТРА СЛУХАЕ НАС

Дырыжор узмахнуў рукой, і па яго знаку здалёк, набіраючы гучнасць, палілася песня. Дырыжор паіраў на спевакоў з вялікага партрэта на сцяне музейнай залы, а хор спяваў побач, наяве, пад дахам Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь. Сімвалічна, што менавіта тут адбылося ўрачыстае адкрыццё першага міжнароднага фестывалю-конкурсу акадэмічных і праслаўных хароў Sop Anima, прысвечанага памяці народнага артыста СССР прафесара Віктара Роўды. Яго шматгадовая музычная і педагогічная творчасць — яскравая старонка гісторыі нацыянальнага мастацтва.

«Sop Anima» ў перакладзе з італьянскай азначае «з натхненнем». Менавіта пад гэтым знакам прайшло жыццё славутага айчыннага харавога дырыжора. На адкрыццё фестывалю ў музей прыехалі са Смалоні землякі маэстра, прыйшлі вядомыя сталічныя музыканты, былія калегі і вучні, артысты шматлікіх харавых калектываў. У перапынках паміж выступленнямі хароў гучалі ўспаміны пра жыццё і творчасць вядомага маэстра, разважаючы пра яго адметнае месца ў музычнай культуры.

Прысвечаным памяці Віктара Роўды было запамінальнае выступленне акадэмічнага хору Нацыянальнай тэлерадыёкампаніі Рэспублікі Беларусь. Сталых майстроў падтрымала маладая змена: хор хлопчыкаў і юнакоў Рэспубліканскага музычнага каледжа, хор Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў, хор студэнтаў Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага музычнага інтэрнацыянальнага калектыву спевакоў студэнцкага клуба медуніверсітэта яшчэ раз пацвердзіла: высокамастацкія творы перажываюць век сваіх творцаў, яны блізкія людзям усіх узростаў, усіх нацыянальнасцяў.

Яўген ПЯСЕЦКІ.
Фота аўтара.

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	8.56	16.57	8.01
Віцебск	8.52	16.40	7.48
Магілёў	8.46	16.47	8.01
Гомель	8.36	16.51	8.15
Гродна	9.10	17.13	8.03
Брэст	9.04	17.21	8.17

Месяц

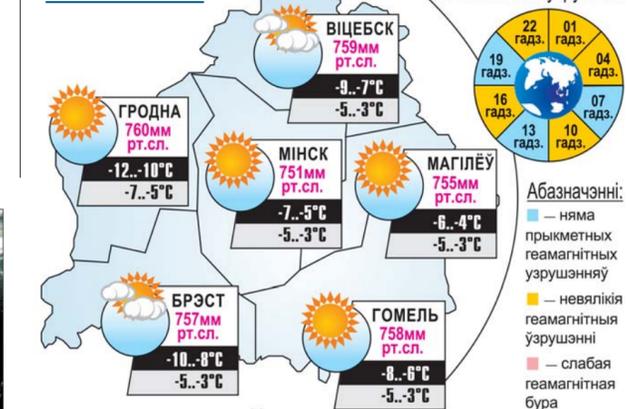
Першая квадра 29 лістапада.
Месяц у сусор'і Вадалея.

Імяніны

Пр. Германа, Івана, Нікіфара, К. Катарыны, Кандрата, Леанарда, Лявона.

ЗАЎТРА

...у суседзях

ВАРШАВА	КІЕЎ	РЫГА
-3...-1°C	-7...-5°C	-1...+1°C
ВІЛЬНЮС	МАСКВА	С.-ПЕЦЯРБУРГ
-4...-2°C	-8...-6°C	-1...+1°C

УСМІХНЕМСЯ

— Размова з табой, як размініраванне боепрыпасаў часоў вайны: ніхто не ведае, у які момант ірванне і з якой нагоды...
— Дык я старая?!

Калі ў машыны з літарай «У» ўключыліся дворнікі, значыць, яна цяпер будзе паварочваць.

— Тата, пайшлі глядзець мульцікі!
— Ведаеш, сыноч, я ўжо даўно выра-с з мультаў. Ды і што там глядзець? Вось узяць тых жа «Фіксікаў»: першыя 7 серый яшчэ нічога, а з 11-й — нейкае абы-што. А 35-я, 47-я і 61-я — наогул поўнае глупства!

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛІНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫЙНАЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛІГІЯ: Н. ДРЬПА (намеснік галоўнага рэдактара), Н.КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А.КЛЯШЧУК, А.ЛЯХОВІЧ (першы намеснік дырэктара), Н.РАСОЛЬКА, С.РАСОЛЬКА, А.СЛАНЕУСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В.ЦЕЛЯШУК, Л.ЦІМОШЫК.

Выдавец — Рэдакцыяна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

Тэлефонны: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); адрэдакцыі: пісьмаў — 287 18 64, падліку і распаўсюджвання — 287 18 38, 287 17 21, сакратарыята — 292 05 82, аддзелаў за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31, на Мінскай воблі: (017) 292 21 03; бухгалтэрыі: 287 18 81.

http://www.zvyazda.by; ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: info@zvyazda.minsk.by, РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zvyazda.by

(для зваротаў): zvarot@zvyazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя на сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукаваная ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку» ЛП № 02330106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 19.938. Індэкс 63850. Зак. № 4756.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падпісаны ў 19.30
25 лістапада 2014 года.